

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 28. jūlijs – 3. augusts

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 29 (1255)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

MĒS ESAM LATVIEŠI, UN MĒS TO VARAM

Minsteres dejotāji emociju pārbagāti atgriezušies no Padovas

Agrā 11. jūlija rīta stundā 12 cilvēku lielā Minsteres latviešu dejotāju kopa devās uz Eiropeādes festivālu Italijā, Padovā. Festivāls norisinājās no 12. līdz 15. jūlijam, saucot kopā daždažādu tautību un valstu dejot un dziedāt gribētajus.

Minsteres dejotājiem šis bija pirmsais tālākais ceļojums un piedalīšanās šādā notikumā. Tā bija liela un laba pieredze. Dejas uz ielām un atklāšanas sarīkojumā, kā arī nodejotais gājiens bija izlieto sviedru un noberzto kāju vērts. Tautstārpā 35 gradu karstumā dejot ļauj tikai mīlestība pret savu zemi un lepnumus, ka mēs esam latvieši un mēs to varam. Šis izjūtas ir neaprakstāmas – atrasties šeit un kopā ar citiem dejot tikai prieka pēc. Tīk daudz jauku, atsaucīgu un draudzīgu cilvēku!!! Prieku sagādāja arī sadraudzība ar citiem tautiešiem no dzimtenes, kā arī ar citu valstu dejotājiem un dziedātājiem - poliem, krieviem, spāņiem.

Emociju daudzveidību, saviņojumu un redzēto nav viegli izteikt vārdos – jo lielāks ir lepnumis, neatrodoties dzimtenē, nest Latvijas un latviešu vārdu pasaulē. Ir ļoti daudz fotografiju, ir video, bet tās jūtas, kas mums katram paliek sirdī, ir neatņemamas.

Inese El Tavila

Par šo brīnišķīgo iespēju būt Padovā īpaši lielu paldies sakām mūsu atbalstītājiem LKV (Latviešu kopībai Vācijā) - par sniegtu finansiālo atbalstu, LCM (Latviešu centrs Minsterē) un visiem ziedotājiem un laba vēlētājiem. Ar to mēs darbošanos nebeidzam - tas mums dod tikai jaunu spēkus un mērķus nākotnei.

LATVIEŠI PASAULĒ

Valsts prezidents atzinīgi novērtē ārzemju latviešu līdzšinējo devumu un nākotnes lomu Latvijas izaugsmē

18. jūlijā Rīgas pilī Pasaules brivo latviešu apvienības (PBLA) valdes priekšsēdis Jānis Kukainis tikās ar Valsts prezidentu Andri Bērziņu, lai pārrunātu PBLA līdz šim paveiktos darbus latviešu diasporas interešu aizstāvībai ārvalstīs un diasporas iespējas nākotnes sadarbībā ar Latvijas valsti. Jānis Kukainis sarunā ar Valsts prezidentu atzinīgi novērtēja dubultpilsōnības statusa atjaunošanu Latvijas Pilsonības likumā, vēlēšanu iecirkņu skaita palielināšanu ārvalstīs, portatīvās LR pasu atjaunošanas stacijas darbību ASV un citas latviešu mītnes zemēs šajā un aizvadītajā vasarā un vēlēšanu sistēmas pakāpenisko reformu Latvijā. PBLA valdes priekšsēdis izteica Valsts prezidentam ideju par starptautiskas konferences jeb „smadzenu foruma” sarīkošanu 2013. gadā Rīgā Vispārējo Dziesmu un deju svētku laikā, uz šo forumu aicinot ārzemēs dzīvojošos jaunās un vidējās paaudzes uzņēmējus, kam ir saikne ar Latviju. Sāda konference būtu rikojama sadarbībā ar Ārvalstu investoru padomi, ārvalstu tirdzniecības un rūpniecības kamerām, kā arī ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, lai panāktu konkrētus risinājumus jaunu investīciju projektu piesaistīšanā Latvijai.

Jānis Kukainis arī informēja Valsts prezidentu par PBLA un

Foto: Valsts prezidenta kanceleja

No kreisās: PBLA valdes priekšsēdis Jānis Kukainis, Valsts prezidents Andris Bērziņš, Valsts prezidenta ārlieku padomnieks Marģers Krams, Valsts prezidenta preses padomniece Līga Kraupe, LR Ārlieku ministrijas īpašu uzdevumu vēstnieks sadarbībai ar tautiešiem ārzemēs Rolands Lappuķe un PBLA pārstāvības Latvijā vadītājs Jānis Andersons

Latvijas Okupācijas mūzeja biedrības kopīgo ieceri pasludināt 2013. gadu par Okupācijas mūzeja gadu un nodomu aicināt Valsts prezidentu uzņemties Okupācijas mūzeja gada goda patrona pienākumus un šajā kapacitātē piedalīties Okupācijas mūzeja 20. gadadienās svītībās 2013. gada 1. jūlijā.

Valsts prezidents Andris Bērziņš pateicās PBLA priekšsēdim par paveikto un novēlēja arī turpmāk īstenot konkrētus, reā-

lus plānus, lai veicinātu ārzemēs dzīvojošo latviešu saikni ar Latviju, jo tas šobrīd mūsu valstij ir ārkārtīgi nepieciešams.

Jānis Andersons,
PBLA pārstāvība

BĒRNU DIENAS MŪSMĀJĀS

Februārī Bradfordā notikušajā Anglijas un Īrijas latviešu bērnu skoliņu skolotāju seminārā tika apspriestas skoliņu sadarbības iespējas. Par vienu no iespējām tika minēta tradicionālo LNPL organizēto Bērnu dienu atjaunošana. LNPL Izglītības nodaļas vadītāja Māra Pūla aktīvā sadarbībā ar skoliņu skolotājiem un ciešā rīcības koordinācijā tapa pirmās atjaunotās Anglijas Bērnu dienas, kas 7. un 8. jūlijā notika Mūsmājās.

Sestdienā ar saulīti debesīs un viesmilgu sagaidīšanu Mūsmājās ieradās visi, vairāk nekā 60 saņeta dalībnieki. Pirmais uzdevums - iekārtoties, uzcelt teltis naktsguļai un iepazīties ar apkārtni. Mūsmāju mastā lepni plī-

voja Latvijas Valsts karogs, pie kuŗa notika Bērnu dienu atklāšana. Sarīkojuma dalībniekus uzrunāja M. Pūlis, nododot sveicenius no dažādām institūcijām, bet latviešu valodas un tradīciju saglabāšanu novēlēja DVF Koventrijas priekšsēdis Žano Mūsiņš.

Dienas turpinājumā notika dažadas radošas un praktiskas nodarbības trīs vecuma grupās. Bērniem bija iespēja dejot latviešu tautasdejas skolotāja Māra vadībā un latviešu dziesmas dziedāt mūzikas skolotāju Lienes un Helmuta apmācībā. Mākslas nodarbības vadīja Līga un Iveta, praktiskus rokdarbus ierādīja Mārīte, aktivitātes pašiem mazākajiem vadīja Avita, visiem tika

dotas iespējas tapt apleznotiem, un to bērni uzņēma ar sajūsmu un pacietību. Visas nodarbības notika radošā aizrāvībā un pacilatībā, ar lielu atdevi un prieku. Diena pagāja nemanot, pēc vākariņām visi - gan bērni, gan vecāki un skolotāji - tikās lielajā zālē uz dažādām kopus iepazīšanās spēlēm un atrakcijām. Bērnu dienās pārstāvētās skoliņas no Londonas, Mansfeldas, Lesteras, Bradfordas, Peterboro un Northamptonas sniedza nelielas prezentācijas. Sekoja dejas ar lēlēm, kas bija atbraukušas kopā ar Peterboro skolas pārstāvjiem, bet vakara ballītē katrs

izdejojās pēc sirds patikas.

Skolotājas Ineses mudinātiem, svētdienas rīts iesākās ar aktīvu rīta rosmi. Pēc kārtīgas izvingrošanas brokastis tika baudītas ar lielāku ēstgrību.

Sekoja svētbrīdis ar dziesmām un pateicību.

Tika izveidotas trīs bērnu komandas, un sportiskā azartā norisinājās skolotājas Gitas vadītās jaunās stafetes. Pēc tām tautas bumbas mačā spēlēja visi entuziasti.

Laiks rosībās nepielūdzami steidzās, un Bērnu dienu dalībnieki sanācā nobeiguma ceremonijā. Katram bērnam tika pāsniegti pateicības raksts un mazs

gardumiņš par piedalīšanos sarīkojumā. Paldies visiem skolotājiem par iesaistīšanos Bērnu dienu sagatavošanā un norisē, bet vislielākais PALDIES visai Mūsmāju saimei par sirsniņa uzņemšanu, aktīvo interesu un līdzi dzīvošanu!

Vēl tikai atvadu dziesma un fotografēšanās ar solijumu un apņemšanos tikties nākamajā gadā!

Visu dalībnieku vārdā sakot lielu, lielu paldies Mārim Pūlim par uzņēmību Bērnu dienu sagatavošanā -

Gita Robalde

Par Vestfālenes un Latvijas vēsturisko saikni

Šā gada 19. jūlijā Rīgas Tehniskās universitātes profesors Dr. hist. Kaspars Klaviņš Hērsteles pilsētā (Vācijā, Ziemeļreinas-Vestfālenes federālajā zemē), Grāvenhorstas klosterā galerijā (*Kunsthaus Kloster Gravenhorst*), nolasīja referātu „Vestfālenes linu tirgotāji un latviešu zemnieki/tirgotāji” („Westfälische Tödden und lettische Bauern-Händler”), ko klausīties bija ieradušies ap 100 viesu. Ievadīvardus teica Dr. Heinrichs Hofstute, kādreizējais Steinfurtes apgabala pārvaldes priekšnieks, kas aktīvi darbojies arī Eiropas Parlamentā.

Referātā uzsvars tika likts uz ciešo Vestfālenes un Livonijas teritoriju sadarbību kopš vēlnajiem viduslaikiem; 20. gadsimta pirmajā pusē šī sadarbība diemžēl pārtrūka. Saikne bijusi tīk cieša, ka savulaik latvieši un vācieši sarunājušies kopīgā valodā, t.s. lejasvācu dialektā. Saistībā ar referāta temu tika minēti arī brāļu Kaudziņu saraksttie „Mērnieku laiki”, pirmais romāns latviešu literatūrā, kurā tulkojums vācu valodā publicēts tikai tagad, un par šo tulkojumu varam pateikties referenta uzņēmībai. Nobeigumā K. Klaviņš rezumēja, ka visos laikos cilvēkiem, kurus viesno, piemēram, amats, ir bijis vieglāk sadarboties reģionālā līmenī. Pēc referāta klausītāji izmantoja iespēju uzdot jautājumus, diskutēt un dalīties savos iespaidīs, kā arī apskatīt skaisto sarīkojuma norises vietu un teritoriju ap restaurēto klosteri.

Kaspars Klaviņš (dz. 1968.g.)

Kaspars Klaviņš

Rīgā) 2012. gada vasaras sēmestri pavadījis Minstres universitātes Vēstures fakultātē, būdams DAAD (Vācijas Akadēmiskā apmaiņas dienesta) viesprofessors. Viņš studējis Latvijas, Hamburgas, Minchenes, Minstres un Centrāleiropas (Budapeštā) universitatē un ir Monaša universitātes (Austrālijā) pētniecības ziņātniskais līdzstrādnieks (*Adjunct Research Associate*); Redingas universitātes (Apvienotā Karaliste) ziņātniskais līdzstrādnieks (*Research Associate*); Lielbritanijas Karaliskās mākslas, ražošanas un tirdzniecības veicināšanas biedrības (*The Royal Society for the Encouragement of Arts, Manufactures and Commerce*) biedrs.

Liene Brokane,
Ventspils augstskolas Erasmus stipendiāte

LTRK un Eiropas latviešu apvienība noslēdz sadarbības memorandu

14. jūlijā konferences *Latvieši pasaulē - piederīgi Latvijai* ietvaros Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) un Eiropas latviešu apvienība (ELA) noslēdza sadarbības memorandu, kuŗa mērķis - **sadarbība, stimulējot ekonomisko aktīvitāti, uzlabojot uzņēmējdarbības vidi Latvijā un veicinot sadarbību starp Latvijas uzņēmējiem un latviešu diasporu Eiropā.**

LTRK valdes priekšsēdis Jānis Endziņš: „Ikvieni Latvijas iedzīvotājs, kas pārcēlies uz dzīvi ārvalstīs vai ir tur īslaicīgā promēnē, uzņēmēju acīm raugoties, uzlūkojams divējādi: par „biznesa aģēntu”, kurš var pavērt jaunas biznesa attīstības – sadarbības iespējas pašmāju ražotājiem un pakalpojumu sniedzējiem ārpus Latvijas, vai par darbinieku, kas, ieguvis jaunas ziņāšanas, prasmes un apguvis svešvalodas, nākotnē varētu atgriezties Latvijas darba tirgū. Tāpēc būtiski ir sadarboties ar latviešiem ārvalstīs un šādas kooperācijas iespējas nepārtrauktī piedāvāt.”

ELA prezidijs priekšsēdis Aldis Austers: „Pasaules latviešu ietekme uz Latvijas tautsaimniecību ir iespaidīga, ik gadu pārvēdot uz Latviju naudas apjomu, kas ir līdzvērtīgs Latvijas saņemtīm maksājumiem no ES struktūrfondiem. Taču šo ietekmi iespējams palielināt, veicinot tiešus ekonomiskos sakarus starp Latvijas uzņēmējiem un ārvalstīs dzīvojošiem, ar to saprotot gan

papildu noieta tirgu precēm un pakalpojumiem, gan pieeju svešvalodas un modernās tehnoloģijas pārzinātājiem cilvēk-sursiem un arī kopīgus pārrobežu biznesa projektus.”

Sadarbības memorands paredz kopīgu pasākumu – rēgulāru tikšanos, diskusiju, semināru, konferenču organizēšanu jomās, kas skar LTRK un ELA biedru intereses.

LTRK ir nevalstiska, politiski neitrāla, brīvprātīga visu Latvijas teritoriju aptveroša dažādu nozaru Latvijas uzņēmumu apvienība, kuŗa balstoties uz tirdzniecības un rūpniecības kameru darbības pasaules praksi, veido uzņēmējdarbībai labvēlu vidi, apzīnot un aizstāvot Latvijas uzņēmumu saimniecības intereses un sniedzot uzņēmējdarbību veicinošus pakalpojumus. LTRK pārstāv 1002 uzņēmumus, kas dar-

bojas visās tautsaimniecības nozarēs. LTRK ir arī viena no vecākajām Latvijas sabiedriskajām organizācijām – tā ir uzņēmēju balss kopš 1934.gada!

ELA ir latviešu organizāciju apvienība desmit Eiropas valstis ārpus Latvijas (Francijā, Belgijā, Nīderlandē, Šveicē, Lielbritanijā, Īrijā, Vācijā, Norvēģijā, Somijā, Zviedrijā). ELA darbības mērķis ir veicināt ārvalstīs dzīvojošo latviešu biedrošanos, latviešu organizāciju savstarpejo sadarbību, kā arī ārvalstīs dzīvojošo latviešu interešu pārstāvēšanu Latvijā un Eiropā. ELA ir Eiropas latviešu balss Latvijā, Eiropā un pasaulē.

Papildu informācijai:
**Sabiedrisko attiecību dienests
Latvijas Tirdzniecības un
rūpniecības kamera
LTRK info@chamber.lv
www.chamber.lv**

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.

SIA “L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tālr. +371 67223294

Tālraksts +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

LATVIJA DIENU RITEJUMĀ

Prezidents sola pārmaiņas

Intervijā aģentūrai LETA Valsts prezidents Andris Bērziņš norādīja, ka daži nākamie gadi pasaulē nesīs tādas pārmaiņas, kas tagad pat prātā nenāk. Latvijā un Eiropā būs jāveido jaunas rīcībspējīgas varas struktūras. Līdz tam prezidents sola panākt konkrētus rezultatus jau iestāktos darbos. "Es jums varu droši apgalvot, ka pasaule būs pārmainījusies, būs pavisam cita uzbūve un citas vajadzības. Esmu par to pārliecināts," situāciju pēc trīs gadiem raksturoja valsts pirmā persona.

Prezidents ir pārliecināts, ka Latvijai būs vajadzīga citāda varas struktūra. "Starptautiskā Valūtas fonda paziņojumā teikts, ka Eiropa runā, bet nerikojas. Es pieļauju, ka daudzu Eiropas pārvaldes struktūru konstrukcija pati par sevi neļauj rīkoties. Būs jāveido struktūras, kas ir rīcībspējīgas. Tajās struktūrās Latvijai būs liela nozīme. Es ceru, ka mēs tagad esam pietiekami izglītoti un sagatavoti, lai varētu tur piedalities un teikt savu vārdu," sacīja Bērziņš.

***
Valsts prezidents
Andris Bērziņš

Rīgas pili tikās ar Saeimas Saiedrības saliedētības komisijas deputātiem, lai pārrunātu integrācijas jautājumus un īpaši – Otrā pasaules kara veterānu jautājumu. Sarunas laikā prezidents uzsvēra, ka neviena no Otrā pasaules kara veterānu organizācijām, kas viesojušās Rīgas pilī, nav izteikusi katēgoriskus iebildumus pret iešķējamām pamatus izlīgumam starp abās frontes pusēs kārjošajiem. Tāpēc valsts galva pauða pārliecību, ka izlīgumu būs iespējams panākt, kaut arī process

nebūšot ne viegls, ne ātrs. "Mana nostādne šajās sarunās bija tikai viena: mums ir jārod kopsaucējs ar skatu nākotnē, un visvairāk tas ir nepieciešams nākamajām paaudzēm. Ja gribam dzīvot drošā un savstarpejī tolerantā sabiedrībā, tad cīta cēla nav. Tas ir Latvijas nākotnes jautājums," atzīna Andris Bērziņš.

Runājot par kritušo kaļavīru piemiņas dienām, Valsts prezidents atzīna, ka tieši 11. novembrim laika gaitā būtu jāklūst par visu Latvijas nākotnes vārdā kritušo kaļavīru piemiņas datumu, savukārt pret 16. martu un 9. maiju būtu jāizturas kā pret dažādās frontes pusēs kārjojušo kritušo biedru piemiņas un atceres sarīkojumiem, neiesaistot tajos politiskas idejas vai aktivitātes. "Tikai tad politiskā baze, kas tiek mērķtiecīgi veidota ap šiem notikušiem, pazudīs uz visiem laikiem. Un tas ir mūsu visu uzdevums," atzīna Valsts prezidents.

Politologu ieskatā Valsts prezidents, šķiet, nav uztvēris būtisku niansi. Ir pieredzēts, ka šāda saīmierināšanās notiek, piemēram, starp britu un vācu kāra veterāniem, tikai viņiem ikdienā nav jādzīvo blakus, netieši atgādinot pārdzīvoto. Satiekas vienreiz gadā, kopīgi nolieks ziedus utt. Bijušie kaļavīri, viņu pēcteči Latvijā dzīvo sabiedrībā **ar joprojām pretēju vēstures interpretāciju** (izcēlums mūsu – red.), kas neizbēgami ietekmē bijušo cīnītāju statusu vienās vai otras sabiedrības daļas acīs. Nevajag aicināt uz to, kas nav iespējams.

***

Viesojas NATO spēku
virspavēlnieks Eiropā

Divu dienu vizītē Latvija bija ie-

radies NATO spēku virspavēlnieks Eiropā admirālis **Džeimss Stavridis**.

Valsts prezidents Andris Bērziņš, Rīgas pili tiekoties ar Džeimisu Stavridi, uzsvēra NATO nozīmi Latvijas drošības stiprināšanā. Prezidents pateicās NATO spēku virspavēlniekam Eiropā par viņa atbalstu Latvijai nozīmīgos jautājumos, īpaši Čikāgas galotņu apspriedes laikā. Viņš uzsvēra gandarījumu par to, cik labi Latvijas profesionālā armija integrēta NATO spēku sastāvā, atceroties savu pagājušā gada vizīti Afgānistānā, kur par to pārliecinājies personiski. Admirālis Džeimss Stavridis pauða gandarījumu, ka NATO valstu vadītāji dodas pie saviem kaļavīriem NATO misijās un dzīvē iepazīstas ar viņu dienesta apstākliem, kā arī uzzina viņu viedokli un redzējumu par notiekošo.

Stavridis tikās ar Latvijas aizsardzības ministru Arti Pabriku un Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieri ģenerālmajoru Raimondu Graubi, lai pārrunātu NATO iesaisti Afgānistānā līdz 2014. gadam, kā arī pēc bruņoto spēku izvešanas no šīs valsts. Tika runāts arī par patrulēšanu NATO gaisa telpā virs Baltijas un par NATO militārajām mācībām Baltijas valstis.

Džeimss Stavridis saņēma aizsardzības ministra apbalvojumu "Atzinības goda zīme" pateicībā par nozīmīgo ieguldījumu un sniegtu atbalstu Latvijai. Stavridis apmeklēja NBS vienības, devās arī izbraucienā ar patrulķu Skrunda.

***

Latviju apmeklēs
Turcijas prezidents

Jūlija sākumā tika atcelta Latvijā plānotā trīs dienas garā Turcijas prezidenta Abdulla Gila un viņa kundzes Hairinisas Gilas vizīte. Ārsti Turcijas prezentātam bija ieteikuši ausu problēmu dēļ nelidot ar lidmašīnu.

Ir kļuvis zināms, ka Turcijas prezidenta vizite Latvijā notiks 3. oktobrī. Latvijas prezidenta preses dienests, raksturojot gaidāmo Turcijas prezidenta vizīti Latvijā, informēja, ka Turcija ir būtiska Latvijas partnere NATO, tāpēc ir svarīgi veidot abpusēji uzticamas attiecības. Turcija ir potenciāli būtiska partnere Latvijai arī ekonomikas jomā un nozīmīga valsts savā reģionā.

***

Par referendumiem

Valdošā koalicija ir vienojusies, ka līdz 2015. gadam referendumu iniciātoriem par saviem līdzekļiem parakstu vākšanas pirmajā posmā būs jāsavāc 50 000 parakstu. Pēc tam Centrālā vēlēšanu komisija (CVK) sāks otro parakstu vākšanas posmu. Ja Saeima atbalstīs koalicijas panākto vienošanos, tas nozīmēs, ka pārejas periodā līdz 2015. gadam tautas nobalsošanas rosinātājiem būs jāsavāc 50 000 parakstu, kuri būs jāiesniedz CVK. Pēc tam atlikušos parakstus, lai savāktu Satversmē noteikto 1/10 dalas vēlētāju apliecinājumu, vāks CVK. Ja CVK organizētājā otrā parakstu vākšanas kārtā tiks savākts nepieciešamais apliecinājumu skaits, CVK lems par referendumu izsludināšanu. Savukārt, lai rosinātu 1/10

parakstu, lai rosinātu 1/10

SPILGTS CITĀTS

Jaunajam vilnim nav perspektīvas

No maestro Raimonda Paula intervijas NRA

Raimondam Paulam tika jautāts, kas notiks ar mūzikas festivālu *Jaunais vilnis*, ap kuru rīkotāji katru gadu sacel milzu jezgu.

Kas notiks ar *Jauno vilni*?

Tas nomirs pats. Organizātori kaut ko mēģina darīt, bet... Vienīgais, ko var darīt, ir – iesaistīt jaunus spēkus. Bet tas konkursā jau maz kūru interesē. Visus interesē tikai tas, kas notiek ap šo konkursu, piemēram, kādu skandalu uztaisīs Alla Pugačova. Sākotnēji tas tā nebija iecerēts. Arī tas nebija iecerēts, ka tik daudzi sacentīties manis zākšanā. Jaunā vilna organizātori uzspiež mums savu stilu, bet mēs vienmēr esam atšķirušies ar to, ka mums pašiem ir sava stila. Viņi iejaucās mūsu solistu repertuārā, korrigē tērpus. Viņiem ir viens mērķis – reitings. Uz visu pārējo viņi nosplaujas. Un tad sākas problēmas. Lai viņi pamēģina Eirovīzijā kādam aizrādīt par repertuāru – nekas nesanāks. Esmu viņiem jautājis: kāpēc jūs man liekat iet uz skatuves kopā ar kaut kādiem... špana? Es mierīgi varu nospēlēt koncertu viens pats vai kopā ar saviem mūzikantiem! Man nav vajadzīgas ne fonogrammas, ne fona dejotāji. Bet televīzija visu laiku diktē savus noteikumus. Sēz tur kaut kāds redaktoriņš un visu nosaka. Protams, kriejiem ir ļoti daudz talantīgu cilvēku, taču viņu gaume visbiežāk nesaskan ar mūsējo. Viņi gan šķaida miljonus, bet neesmu pārliecināts, ka tas ir eleganti. Taču arī pārmest mēs neko nevarām, jo tā ir viņu nauda. Viņiem ir tā nelaimē, ka viņi neprot savus milzu līdzekļus izmantot citādi – daudz jēdzīgāk. Viņiem visbiežāk ir tā: vot, es jums tūlīt parādīšu, cik man ir naudas! Nē, Jaunajam vilnim nav perspektīvas.

vēlētāju jeb apmēram 150 000 nepieciešamo parakstu savāšanu Saeimas atlaišanas referendumā iniciēšanai, pārejas periodā līdz 2015. gadam tautas nobalsošanas iniciātoriem pašiem būs jāsavāc 10 000 parakstu. Pēc tam atlikušo parakstu vākšanu organizēs CVK.

Valsts prezidents Andris Bērziņš ar savu padomnieku starpniecību ir apņēmies sekot līdzi, lai likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" netiktu iekļauts nekas nelogisks. Intervijā aģentūrai LETA, atbildot uz jautājumu, vai nešķiet nelogiski, ka patlaban apspriestie likuma pārejas noteikumi paredz Saeimas atlaišanai mazāku parakstu skaitu nekā vienkāršu likuma ierosināšanai, Bērziņš solīja: "Es esmu pārliecināts, ka mani pārstāvji to novērtēs. [Valsts prezidenta likumdošanas un juridiskais padomnieks] Edgars Pastars precīzi tam seko līdzi. Mēs vērtējam, lai netiktu iestrādāts nekas pavismā nelogisks."

Bērziņš atkārtoti pauða neapmierinātību, ka likuma redakcijā, kuru viņš ir atdevis Saeimai otrreizējai caurlūkošanai, paredzēts pārejas periods līdz 2015. gadam. "Nevar tā rīkoties. Konkrētu lietu, kas ir radījusi konkrētas problēmas, nevar pabūdīt pēc 2015. gada un sarakstīt vispārīgas frases. Kāda jēga no tā?"

***

Interesants ierosinājums
par referendumiem

Latvijas Avīzes lasītājs Rozenbergs Bauskā pievienojas Saeimas vairākuma skrūvju piegriešanas politikai par referendumu ierosināšanu. 50 000 parakstītāju, viņaprāt, ir mazākā norma, tomēr labāk nekā 10 000 parakstu. Varbūt vajadzētu lietot kvotas, lai liktu nepieciešamo parakstu skaitu savākt proporcionāli pa Latvijas apgabaliem? - prezidents ierosina. Cītādā kādas aktīvistu kopas Rīgā vai Daugavpilī nodrošinās 50 000 parakstus un atkal uzspiedis pilsoniem piedāļšanos viņu populistisko iegribu junditos referendumos.

***

Zemkopības ministre
uz Gruziju

26. un 27.jūlijā zemkopības ministre Laimdota Straujuma kopā

ar Latvijas uzņēmumu pārstāvjiem dosies darba vizītē uz Gruzijas galvaspilsētu Tbilisi. Ministri plānoti tikšanās ar Gruzijas lauksaimniecības ministru. Tiks pārrunātas abu valstu sadarbības iespējas lauksaimniecībā un pārtikas produkcijas eksporta palielināšanā. Ministre apmeklēs vairākas lauksaimniecības un pārtikas nozares saimniecības un uzņēmumus.

***

Veiksmīga operācija

Eksprezidentam Valdim Zatleram Brisele veikta sarežģīta operācija, kas noritējusi veiksmīgi. Zatlers telefonsarunā atzinis, ka pēc operācijas jūtas labi. Pagaidām nav zināms, cik ilgi viņam vajadzēs uzturēties Brisele.

***

Eksprezidentei sola vāgi par ...
80 000 latiem

Laikrakstā *Neatkarīgā Rīta Avīze* publicēts Elitas Veidemanes raksts „Karotē, kas veicina rījibū”. Eksprezidente Vaira Viķe-Freiberga savulaik aizsardzības ministram Artim Pabrikam žēlojusies, ka viņas *mercedes* bieži tiek remontēti un būtu vēlams veikt uzlabojums automašīnas iekšienē. Aizsardzības ministrija Vairai Viķei-Freibergai apsolījusi 2013. gadā jaunu limuzīnu, kuri būsot gan navigācijas iekārtā ar Baltijas valstu kartēm, karodzīnu turētāji, aptumšoti stikli, parkošanas sensori, gan arī naks redzamības iekārtā. Šīs *ekstras* izmaksāsot 13 000 latu, bet viss vāģis kopā - 80 000 latu.

Raksta autore vaicā: vai tiešām neviens no tiem, kuri, pamatojoties uz spēkā esošo likumu, lemj par eksprezidentu sadzīvisko nodrošinājumu, nešķiet, ka šīs automobiļi *ekstras* ir absurdas? Veide mane raksta: „Mūsu dižparlamentam vajadzētu saņemties un jau rudens sesijā sākt domāt par to, kā mainīt prezidentu nodrošinājuma likumu uz *saprāta pusi* (izcēlums mūsu – red.), atceroties, ka valsts galva, aizejot atpūtā, nav „visvienlidzīgākais dzīvnieks”, bet gan ir tāds pats cilvēks kā visi pārējie. Cerība ir arī uz pašreizējo Valsts prezidentu Andri Bērziņu, jo viņš rosinājis pārskatīt neprātu, kas veicina nekontrolētu rījibū.”

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Sābrus aiz Piedrujas plosa identitātes krize VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Tā tauta, kurās tēvzeme sākas aiz Piedrujas, ir latviešu kaimiņi - sābri, baltkrievu valodā *sjabri*. Pēcākā gados tā saņācis, ka baltkrievi nemaz īsti nezina, kas viņi tādi ir.

Baltkrievijas Augstākās padomes priekšsēdis Stanislavs Šuškevičs, kas 1991. gada decembrī Beļovežas gāršā kopā ar Jeļcinu (Krievija) un Kravčuku (Ukraina) parakstīja vienošanos par PSRS likvidāciju, bija savas zemes patriots. Viņš atjaunoja šī novada vēsturisko emblēmu *Pohonya* - aulojoša jātnieka attēlu, kas identisks Lietuvas ģerbonim. Viņš paņāca, ka valsts karogs ir balts ar sarkanu strīpu pa vidu (tāds bija īslaicīgajai baltkrievu demokratiskajai republikai 1918. gadā), un uzsvēra, ka ir tikai viena valsts valoda - baltkrievu... kūrā tolaik gan sazinājās galvenokārt laucinieki. Šuškevičs dzīmis 1935. gadā Min-

skā, toreizējās Baltkrievijas PSR galvapsilsētā, bet pēc konfesijas viņš ir nevis pareizticīgais, bet gan katolis, un tam, kā redzēsim tālāk, ir sava nozīme.

1994. gada 28. janvārī Šuškeviču atcēla no amata, jo viņa ideoloģiskajam pretiniekam, nesenajam t.s. padomju saimniecības (sovchoza) direktoram Aleksandram Lukašenko bija izdevies ieplīt viņu kādā korupcijas aferā.

Tā nu Lukašenko 1994. gadā tika pie varas un kļuva par "Eiropas pēdējo diktātoru". Tiri padomiskā garā viņš gandrīz pilnīgi atjaunoja Baltkrievijas PSR karogu un ģerboni un, galvenais, 1995. gadā sarīkoja referendumu, pēc kura krievu valoda tika pasludināta par otru valsts valodu. Iznāk, ka baltkrievi paši nobalsojuši par savas dzīmtās valodas pakāpenisku iznīkšanu. Lukašeno uzrunā "savu tautu" tikai krieviski, visa lietvedība notiek vienīgi krievu valodā, un tikai plāksnītes pie valsts iestāžu durvīm un uzraksti uz nau-

dzasīmēm ir baltkrievi. Dīvaina, absurdā situācija.

Vēl necik sen par *baltkrievikumu* rezolūti iestājās tikai Lukashenko politiskie pretinieki - nacionāli noskaņotie intelektuāli un studenti. Taču pēdējā laikā šai sābru zemē aiz Piedrujas sāk pūst jauni vēji.

Par šīm jaunajām vēsmām nobāžījies promaskaviski noskaņotais publicists Vladislavs Gulevičs, kas nācis klajā ar apcerējumu, kura virsraksts ir tiri demagogisks: *Baltās Krievzemes polonizācija*.

Nav jau te runa par pārpološanu: patiesībā aug to baltkrievu skaita, kuŗi apzinās, ka viņiem nav savas nacionālās identitātes, ka Lukašenko cenšas padarīt viņus par pareizticīgo lielkrievu asinsbrāļiem - ar skatu uz Kremlī kā sava veida svētvietu.

Gulevičs ar nožēlu konstatē, ka no šīs krievināšanas sācis norobežoties pat viens no valdības locekļiem - kultūras ministrs Pāvels Latuško, bijušais Baltkrievijas

vēstnieks Polijā (!). Latuško sācis atdzīvināt savas tautas vēsturisko atmiņu, atgādinot, ka visa tagadējā Baltkrievija vairākus gadus simtus, līdz pat 1772. gadam, ietilpusi spēcīgā valstiskā veidojumā - Lietuvas lielkņazistē, kas savukārt personālās ūnijas ietvaros ietilpa Polijas karalvalstī.

Baltkrievijā uz šīs savdabīgās pagātnes pamata dzimus jauna koncepcija - *litvinisms*: tas jāsaprot tā, ka baltkrievi ir īpaša nācija - **litvini**. Ne jau leiši - lietuvišķi, bet minētās lielkņazistes (Grand Duchy) pavalstnieku garīgie mantinieki - ar skatu uz rietumiem! (Iekavās atgādināšu, ka ūdi, kas cēlušies no šīs lielkņazistes novadiem, vēl šodien sevi dēvē par *litvakiem*.)

Baltkrievu vidū katoļu īpatsvars ir 11 līdz 14 procentu, bet šīs konfesijas "pievilcība" pēdējos gados pieauga, īpaši tajos Baltkrievijas apgabalos, kas līdz 1939. gada 17. septembrim ietilpa starpkāru Polijas teritorijā. Tē nu atgādināsim,

ka raksta sākumā pieminētais Baltkrievijas valstsvīrs un patriots Stanislavs Šuškevičs ir katolis...

Prokrievisko publicistu Guleviču "besi" kultūras ministra Pāvela Latuško ierosme - Nesvižas miestā padarīt Radzivillu - slaveņas poļu magnātu dzimtas - grezno pili par pastāvīgu nacionālu - valsts nozīmes kultūras centru, veltījot īpašu uzmanību teātrim. Šajā pilī grāfiene Ursula Radzivilla 18. gadsimtā rīkoja teātra izrādes. un šī tradīcija esot jāatjauno.

"Litvinisma" entuziasti apgalvo, ka dižciltīgā Radzivillu dzimta esot "mūsejā", jo tajā sajaukušās poļu, lietuviešu un baltkrievu asinis.

Patlaban baltkrievus plosa identitātes krize - viņi nav lielkrievi, viņi vēl tikai mēģina reizumis saprasties savā dzimtajā valodā, parādītīgā Bizantijas mantiniece - Maskavija ar savu divgalvaino ērgli viņus sāk mulsināt un biedēt, - un te nu vakaros atkal spīd un laistās lepnā Radzivillu pils...

Franks Gordons

IZDZĪVOT

Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) ziņām, jūnija beigās bezdarba līmenis Latvijā bijis 11,9 procenti no visiem darbaspējīgiem iedzīvotājiem. Protams, reālajā dzīvē bezdarbnieku skaits ir daudz lielāks, jo tie, kas pabalstu nevar saņemt, tāpēc ka darba devējs par viņiem nav maksājis sociālo nodokli, bezdarbniekos bieži vien pat neregistrējas. Tāpat bezdarbnieku rindās bieži „nepierakstās” tie, kas ik pa brīdim veic kādus gadījuma darbus, samaksu saņemot no rokas rokā, bez nodokļiem. Protams, publiskajā telpā visu laiku tiek runāts, ka nodokļus vajag maksāt, ka saņemt naudu tā dēvētajās aploksnēs ir noziegums pret sevi un pret valsti. Jāpiekrīt, ka tā tas tiešām ir, bet, pirmskārt, situācijā, kad naudas vairs nav, pat lai nopirktu maiži, cilvēki ir gatavi strādāt arī par „aplokšņu naudu”, un, otrkārt, ir tā dēvētie autoratlīdzības jeb honorāru līgumi, no kuriem sociālais nodoklis nav jāmaksā (ienākumu nodoklis gan tiek maksāts). Šie ligumi tiek slēgti bieži, un darba nēmēji šādai praksei piekrīt, lai varētu nopelnīt.

Taču, kad bezdarbs ir kļuvis par biedu, aizvien skaļākas kļūst balsis, ka barbaroku trūkst un ka drīz būsim spiesti tās ievest no ārzemēm. Ja ieskatās NVA mājaslapā, kur parādās darba devēju pieteiktās vakances, tad ir redzams, ka lielākoties tiek meklēti atslēdznieki, metinātāji, virpotāji, frēzētāji, celtņa operātori vai arī pārdevēji un dažādu ar tirdzniecību saistītu profesiju pārstāvji. Visvairāk šo darbu darītājus meklē Rīgā, seko lielākas pilsētas un beigās pilsetinas un pagasti. Lieki piebilst, ka lielāko daļu šo darbu sievietes neprot un laikam arī nespēj veikt.

Turklāt visi šie fiziskie darbi vairāk piemēroti gados jaunākiem cilvēkiem, nevis tiem, kam jau ap piecdesmit. Par pārdevēju teorētiski gan var strādāt arī sešdesmit gados, bet maz ticams, ka darba devējs šāda vecuma pretendētu darbā pieņems, turklāt pārdevējiem nākas staipīt smagas prečukastes (kaut oficiāli sievietei nav jāceļ, par 15 kilogramiem lielāki smagumi), jāstrādā ļoti gaļas stundas un alga ir minimālā. Baisie stāsti par to, kā Latvijas lielveikalos sievietes cilā smagas kastes, nav folklorā, - nesen kādai sievietei mazliet pāri trīsdesmit pēc smagumu cilāšanas lielveikala gaļas nodalā nācas veikt mugurkaula operāciju. Strādāt viņa nevarēs vismaz pusgadu, smagumus celt vairs nespēs nekad, bet lielveikalā viņai tika pazīnots, ka pēc darba nespējas lapas pabeigšanas viņu atlaidīs un lai viņa necer pierādīt, ka traumu guvusi darbā, - veikalā „visi papīri” ir kārtībā. Šis nav vienīgais manzināmās gadījums, kad lielveikals kļūst par cēloni sabojātai veselībai.

Te nu vietā ir atgādināt, ka Latvijā minimālā alga ir 200 latu mēnesi pirms nodokļu atvilkšanas, bet pēc tās pāri paliek 144 lati. Tā sauktais iztikas minimums, ar kuriu patiesībā izdzīvot ir ļoti skarbi (domāju, ka tas nav iespējams, ja nav, piemēram, sava dārziņa ar augļiem, ogām un dārzeniem) un kūra aprēķināšanas mechanisms jau sen būtu jāmaina, ir 177 lati mēnesi.

Intereses pēc ielūkojtos NVA mājaslapā, kādi ir darba piedāvājumi vienā no skaistākajām Latvijas pilsētām, kurā kopš pagājušā gada dzīvoju arī es. Cēsis tiek meklēts palīgstrādnieks, mezstrādnieks, caurulvadu montētājs, būvdarbu vadītājs, ekskavatora vadītājs, tīrītājs, mazgāšanas un gludināšanas operātori, noliktavas strādnieks... Sarakstu nav vērts turpi-

nāt, bet jāpiebilst, ka arī tuvējos pagastos darba piedāvājumi ir līdzīgi un paredzētā alga sarakstā lielākoties pat nav minēta, acīmredzot tā ir minimālā. Tātad, no vienas puses, darba piedāvājumi ir, kaut arī ne katrs tos prot un spēj veikt, un arī algas ir. No otras puses, fakts ir arī tas, ka daļa bezdarbnieku, kamēr vien saņem pabalstu, pat negrasās strādāt, jo vien nemaz negrib rosīties, bet otrs spriež - pēc ceļa izdevumu segšanas pāri paliek tik maza summa, ka pabalsts tomēr izdzīvošanu nodrošina labāk.

Šajā situācijā Labklājības ministrīja nesen nāca klajā ar ideju par pārcelšanās jeb mobilitātes pabalstu. Tiem, kas savā dzīvesvietā - reģionā, pilsētā - darbu nevar atrast, bet to ir atraduši citā Latvijas vietā, tiktu izmaksātās pārcelšanās pabalsts. Ierosinājums sacēla sašutuma un protesta vilni - tātad valsts domā nevis par visu reģionu un novadu attīstību, bet par cilvēku koncentrēšanu dažās lielajās pilsētās. Latgale, kur bez darba ir gan drīz ceturtā daļa iedzīvotājū, paliks vēl tukšāka, laukos saimniekos vai nu ārzemnieki, kuriem jau tagad piedēr liela daļa Latvijas zemes, vai arī tie būs pavisam tukši. Idejas aizstāvji savukārt skaidro, ka Latvijā ārpus pilsētām nav tik daudz iedzīvotājū, lai tur varētu attīstīt ražošanu, bet lauksaimniecība ar modernajām tehnoloģijām neprasa daudz lauku darbos strādājošo. „Ja neveicināsim iekšējo migrāciju, ārējā migrācija palielināsies un cilvēki no valsts aizbraukšs,” skaidro idejas atbalstītāji.

Šķiet, taisnība ir gan vieniem, gan otriem. Nesen Cēsu novada domes priekšsēdis Gints Šķenderis sarunā minēja dažus piemērus, kas liecina, ka darba vietu rādišana ārpus lielajām pilsētām ir sarežģīta un reizēm pat neiespējama. „Ir tāds teiciens, ka Cēsis ir pārā-

tuvi Rīgai un Rīga ir pārāk tālu no Cēsim. Protams, Cēsis ir tūrisma pilsēta, bet tas nenozīmē, ka te nebūtu vajadzīga ražošana vai, pretēji - ražošim, bet tūrisms ir tāds sīkums. Par investīcijām - tas nav vienkārši. Piemēram, atnāk investors un saka - viņš gribētu atvērt nelielu šūšanas ražotni, un viņam vajadzēs 65 šuvējas. Ar to saruna par investīcijām un šūšanas uzņēmuma atvēršanu beidzas, jo novadā nav tik daudz šuvēju. Un investors vēl piebilst - tās jūsu šuvējas ir ļoti dārgas, vai viņas ir godrākas par citām? Jelgavā gan viņas ir lētākas. Ko es varu teikt? Jelgava ir strādnieku pilsēta, tur acīmredzot var gan atrast vajadzīgo šuvēju skaitu, gan arī algu tāpēc var maksāt mazāku. Var jau runāt ar uzņēmējiem, bet, dabiski, vini meklēs sev izdevīgākus apstākļus. Turklāt mums ir dabas parks, aizsargājamā teritorija, architektūras pieminekļi, bet 65 šuvēju nav. Ja runājam par investīcijām plašākā skatījumā, ne tikai par Cēsim, tad investori gaida lielāku valsts stabilitāti un skaidrību nodokļu politikā, tā tas ir visā Latvija.”

Vaicāts, vai Cēsu novada skaitā, zaļā vide interesē investorus, lai tur veidotu rehabilitācijas centru. Šķenders pastāstīja: „Ir vide, ir pārītikas produkcija, piemēram, medus, citi sīkumiņi, kas labi noder mūsu novada cilvēkiem. Ir daudz kas tāds, ko jau esam sakārtojuši un ko joprojām sakārtojam, ir radīti labvēlīgi apstākļi dzīvei, bet atdeve jau nebūs uzreiz, nekur tā nenotiek. Turklāt es jau teicu un sacīsu vēlreiz, ka pašvaldība visu nevar. Ja runā par rehabilitācijas centru vienā no Latvijas skaistākajām un zaļākajām vietām, tad man ir jautājums - kas būs tie cilvēki, kuri šajā centrā uzturēsies un maksās par rehabilitāciju?

Latvijā ar pašreizejō iedzīvotāju skaitu un zemo maksāspēju tāds centrs nevar nopietni darboties. Lai rehabilitācijas centrā būtu

vērts investēt un tas varētu darboties, gadā vajadzīgi aptuveni 30 tūkstoši pacientu. Ārvalstu uzņēmēji mums saka: sakārtojet vīzu režīmu, mēs tūlit ieguldīsim savas investīcijas un nodrošināsim jums gadā trīsdesmitākstoš pacientu bez problēmām! Būs jums pacienti, un labi būs visiem - gan mums, gan pacientiem, gan Cēsu novadam, kur paliks pacientu nauda, gan valstij, kas saņems nodokļus. Vai tas ir pašvaldības jautājums!? Diemžēl mēs gribot vai negribot atdurāties pie lielas un tukšas runāšanas valsts limenī par to, kā kaut kas kaut kad būs. Kaut kas jau uz priekšu kustas, bet tas noteik pārāk lēni, mēs zaudējam laiku.”

Jāpaskaidro, ka ar ārzemju investoriem, kas varētu nodrošināt ne tikai financejumu rehabilitācijas centra izveidošanai, bet arī vajadzīgo pacientu skaitu, lai centrs varētu darboties, pašvaldības vadītājs domāja investīcijas un pacientus no Krievijas. Protams, dalai mūsu valsts iedzīvotāju noteikti būtu iebildumi pret to, ka Latvijā ienāk gan Krievijas investīciju naudu, gan pacientu no Krievijas, kaut arī pacientu uzturēšanās laiks Latvijā būtu stingri ierobežots.

Labklājības ministrija tikmēr ir nākusi klajā ar skaidrojumu, ka iecerētais pārcelšanās pabalsts ne-nozīmē tikai pabalstu aizbraukšanai no savas dzīvesvietas uz citu Latvijas reģionu. Tas būsot arī pabalsts ceļa izdevumiem, ja cilvēkam katru dienu nāksies braukt lielāku ceļa gabalu uz darbu un atpakaļ vai arī pabalsts naktīsmīnes īrēšanai, ja darba nedēļas laikā nāktos dzīvot vietā, kuri ir darbs.

Katrā zinā skaidra ir jautājuma būtība - kā mēs visi kopā varam iedzīvot, saglabājot Latviju un tās cilvēkus. Acīmredzot no kaut kā būs jāsakās, lai sevi saglabātu.

Sallija Benfelde

Dr. Juris Plēsums,
agronoms un ekonomists

Bieži dzirdam, ka Latvijas laukus pārņem ārzemnieki. Lauki neapstrādāti, aizaug ar krūmiem, jaunie cilvēki devušies strādāt uz Rigu vai aizbraukuši uz ārzemēm. Kāda tad īsti ir situācija Latvijas laukos?

Šogad aprit divdesmit divi gadi, kopš sāku sadarboties ar Latvijas valdības pārstāvjiem, lasīju lekcijas Latvijas Saimniecības universitātē un lauku konsultantu dienestā, vadīju se minārus zemnieku grupām, ilggadējas individuālās konsultācijas. Tika rikotas profesoru, studentu un jauno zemnieku apmācības, daudziem bija iespēja gūt pieredzi ASV universitātēs un praktizēt saimniecībā. Profesori iemācīto un vērojumus lika lietā. Varbūt vislielākā atdeve bija tieši lopu ēdināšanas zinātnē, arī veterinarīmedicīnā un citās nozarēs. Daudzi ASV lauku saimniecību praktikanti tagad saimnieku paši un prasmīgi izmanto savus vērojumus un gūtās idejas. Arvien vairāk ir to, kuŗi atkārtoti atgriežas ASV, lai apmeklētu izstādes, piedalītos semināros un pētītu praktisko pieeju sekmīgās un progresīvās saimniecībās, labākās idejas piemērojot savās mājās.

„Neprātīgie” ieteikumi attaisnojušies

Man, zemnieku apmācību iniciatoram, ir milzu gandarījums, Latvijā redzot labi koptus kukurūzas laukus. Agrīno kukurūzu tagad Latvijā sekmīgi audzē daudzās saimniecībās gan lopbarībai, gan arī kā bioloģisko masu biogāzes ieguvei. Praktiski neviens vairs nemokās, audzējot lopbarības bietes. Neviens profesors universitātē vairs nemēģina trīs dienas no vietas studētiem iestāstīt, lai tikai neuzklauša to trako Plēsumu, kas, tāpat kā savulaik Chruščovs, grib Latvijā ieviest kukurūzas nelaimi un kam ir vēl citi „neprātīgi ieteikumi”. Pabrukājot pa Latviju, tagad bieži redzami dažādu sugu galas liellopu ganāmpulkī. Slaučamās govis arvien biežāk mitinās modernās, labi ventilētās kūtīs, kur izslaukums ir trīs un četras reizes augstāks nekā sākumgados. Laikā, kad sākām rīkot seminārus, ieteicām izveidot galas liellopu ganāmpulkus. Toreiz Latvijā šādus lopus varēja saskaitīt uz vienas rokas pirkstiem, un tie paši bija nožēlojami briesmīga izskata lo-piņi. Tagad šādu liellopu skaits tuvojas trīsdesmit tūkstošiem un šī industrija ir izvērtusies par ienesīgu eksporta nozari. Latvijā nobarotu augstas kvalitātes liellopu gaļu gandrīz nekur nevar atrast, varbūt tikai „Latvijas stēku kluba” prezidenta Jāņa Ločmeļa Kocēnu pagasta „Mazdzērvītēs” un viņa rikotajās „grilešanās”. Slavenais pavārs Mārtiņš Rītiņš no Jāņa Ločmeļa varētu mācīties, kas ir labi nogatavināta, labi sagatavota Latvijā audzēta vērsa gaļa.

Galas liellopu audzēšanas attīstībai Latvijā nākotnē var būt liejas iespējas, izmantojot mazāk auglīgas zemes un novārtā atstātos laukus un saimniecības. Nav jau viss jāapmežo, ko zviedri

cītīgi dara Latgalē, sev nodrošinot izejvielu pievienotās vērtības radošai industrijai. Pienīsaimniecības nozarē to pašu, šķiet, cenšas panākt krievu investori ar Šķēles kunga palidzību. „Bizness” tomēr ir „bizness”, un peļņas iespējas noteic visu, vienalga, vai tas Latvijai ir izdevīgi un mūsu valsts interesēs vai nav.

Palīdz ES subsidijas

Visur vērojami uzlabojumi un kaut kas tiek celts un būvēts. Rosību parasti finansē Eiropas Savienības maksājumi, kas arī līdz šim visvairāk nonākuši lielo saimniecību vadītāju rokās. Ar ES subsidijām, lai gan Latvijai tās ir viszemākās Eiropā, Zemgales auglīgajā vidē, kā arī Kurzemē līdzīgās vietās dala no labākajām zemēm nonākušas dāņu, vāciešu, vispār cittautiešu ipašumā, bet arī latviešu lielsaimnieku saimniecības izveidojušas par prāvām un lepnām muižām. Lidz ar to mazo un vidējo ģimenes saimniecību šais apvidos praktiski vairs nav, un arī iedzīvotāju skaits laukos samazinās; tā kā darba iespējas lauku rajonos, miestos un mazpilsētās ir ļoti ierobežotas, cilvēki dodas uz lielākām pilsētām, bet jaunāka gadagājuma ģimenes darbu un labāku dzīvi meklē ārzemēs. Jaunās muižas ir ļoti mechanizētas, daudz darbinieku tur nevajag.

Lielsaimnieki, kuŗi sākumā nereti privātizēja kolchozu ipašumus un kuŗi ir labi pārstāvēti *Lauku Avīzes* organizētā „Zemnieku Saeima”, apgalvo, ka viņi ir ražotāji un līdz ar to viņiem pienākas lauvas tiesa no subsidiām, jo viņiem nepieciešama izveidsme un attīstība, lai konkurētu ar dāsnāk subsidētām Eiropas valstīm. Tiesa, arī daudzi no šiem varenajiem ir iestiguši pārādos, bet nezinu gandrīz nevienu, kas logiski un racionali ievēro konservatīvos saimniecības vadības principus, līdz ar to daudzi ir kļuvuši ļoti bagāti, izmantojot politisko ietekmi un riskējot, labi zinot, ka valsts atbalsts viņus glābs, ja arī rastos kāda problēma. Gandrīz visas valsts ES subsidētās attīstības programmas bijušas mērķetas lielsaimniecību attīstībai. Tā ir daļa no iepriekšējo premjera – Ivara Godmaņa, Andra Šķēles un Aigara Kalvīša „gāzi grīdā” politikas.

Pirms vairākiem gadiem kādā intervijā teicu, ka Latvijā visi grib divdesmit četru stundu laikā klūt par miljonāriem. Toreiz tiku korrigēts. Pareizāk esot teikt – divpadsmit stundu laikā. Mēs bieži dzirdam, cik grūti laiki un nav nākotnes, bet kopumā tik labi neviens padomju laikos un iepriekšējos gados nav dzīvojis. Prasības ir augušas, un vairāk jācenšas. Labus strādniekus lauku rajonos praktiski atrast nevar, lai gan alga nemaz nav tik slikta un parasti atbilst darba ražībai. Padomju laika netikumi vēl arvien nav aizmirsti. Bieži dzirdama atruna – „viņi iedomājas, ka maksā, un mēs iedomājamies, ka strādājam”. Taču šāda PSRS laika domāšana sāk iznīkt. Laba mācība bijusi arī ekonomiskā krize”

ekonomiskā krize. Cilvēki sāk saprast, ka viegli saņemtie aizdevumi tomēr jāatmaksā. Daudzi bija naīvi savā domāšanā, bet arī aizdevēji bezatbildīgi, un taisnīgi būtu, ka arī viņi cieš no savas pārgalvības.

Latvijā daudzviet ļoti lielu ie-vērību guvusi ekoloģiski tīrā, naturālā saimniekošana, ko ES dāsni subsidē. Par to vēl arvien var diskutēt, ne vienmēr visiem apgalvojumiem pamatā ir zinātniski pierādījumi, bet tirgū pieprasījums ir, un sabiedrība par to ir ar mieru attiecīgi maksāt.

ku saimnieki pārsvārā ir gados samērā jauni, ar spēcīgām jaunām ģimenēm. Tāpēc nav brīnums, ka viņi ir mazliet nepacietīgi un vēlas, lai viņu saimniecības attīstās straujāk. Visi cenšas iegādāties jaunāko, modernāko un jaudīgāko techniku, lai gan ne vienmēr šādu rīcību var ekonomiski attaisnot. Vērojama arī izteikta izšķērdēšanas tendence (*conspicuous consumption*), ko attaisno ar Rietumeiropas saimniekošanas un dzīves veidu.

Ja prioritātē ir lauku un lauku

J. Plēsums: "Padomju laika netikumi vēl arvien nav aizmirsti. Bieži dzirdama atruna – „viņi iedomājas, ka maksā, un mēs iedomājamies, ka strādājam”. Taču šāda PSRS laika domāšana sāk iznīkt. Laba mācība bijusi arī ekonomiskā krize"

Esmu gan novērojis, ka bez ES subsidiām diez vai daudzas no šim nodarbībām tirgū būtu konkurētspējīgas. Jau tā visi brēc, ka pārtika ir pārāk dārga, bet, ja nebūtu subsidijs, pārtika varbūt būtu daudz dārgāka. Zemkopības ministrijas dati liecina, ka produktivitātes pieauguma tur nav bijis, ražība ir nemainīga. Visi it kā grib dabisku pārtiku, bet kāpēc tik daudz trūcīgo ģimēnu nevižo kopt savus dārziņus, arī vairākumā gađumu, kad pašvaldības centšās sagādāt iespēju katram, kas vēlas savu dārzu. Ir individu, kuŗi paši savu dārzu nevižo kopt, bet nakti zog no tiem, kuŗi pacentūšies ko izaudzēt.

Jāveido lauku finanču sistēma
Vēl arvien daudzi prāto par maksimālo ražu vai produkciju, maz uzmanības pievēršot robežu izmaksu principam, ka maksimāla peļņa iegūstama, ja ieguldījumu izmaksā nepārsniedz iegūtās ražības vērtību. Tomēr jāteic, ka kopumā vairākums zemnieku ir kļuvuši par izciļiem saimniekiem. Latvijas lau-

rajonu uzplaukums, jārada iespēja veidot mazas un vidēja liebuma saimniecības, kas speciālizētos uz augstas pievienotās vērtības ražotni. Bieži esmu vērojis, ka sekmīgi izveidot galas liellopu saimnieki atdūrusies pie savu ražošanas resursu robežām, kas neļauj saimniecībai paplašināties, līdz tā sasniedz līmeni, kur ģimene ir adekvāti financiāli nodrošināta. Valstī trūkst mechanisma, finansējuma iespējas, lai varētu paplašināties daudzas pārlieku mazas saimniecības, kuŗu vadītāji apguvuši zināšanas un pieredzi. Tas nozīmē, nevis ka šīm saimniecībām arī būtu jāizaug par muižām, bet gan ka tās varētu izvērsties par vidēja liebuma ģimenes saimniecībām. Šo problēmu varētu atrisināt, izveidot lauku finanču sistēmu. Šāds modelis nav jāizgudro no jauna. Labs, praksē pierādīts modelis jau sen eksistē ASV, kur arī bijušas problēmas, kā jau visā banku sistēmā, bet, piemērojot pārbaudītos lauksaimniecības finanču principus, šādu sistēmu varētu radīt.

Lauki – Latvijas nākotne

Esmu secinājis, ka bez spēcīgas ekonomikas izaugsmes laukos un lauku rajonos Latvija even-tuāli nepastāvēs un nez vai izdosies saglabāt visas tās nacionālās vērtības, kas mums daudziem ir tik dārgas un par ko mēs cīnījāmies un uz ko cerējām, atgūstot neatkarību. Varbūt skarbi teiks, bet jau tagad vērojams, ka Rīga lēnām, bet neatlaidīgi pārkrievojas un jau tagad ir kā valsts valstī. Latvijas nacionālisms vienmēr visvairāk ir uzturēts taisni lauku vidē, un bez tās arī šīs vērtības izzudis. Bez spēcīgām vidēja liebuma un arī ma-zām, speciālizētām lauku saimniecībām izmirs arī mazās un vidējās lauku apvidu pilsētas un mazpilsētas. Tā tas ir arī citās valstīs, kur reģionus pārņem lielsaimniecības. Neesmu sociologs, bet tādam nav arī jābūt, lai saprastu, ka lauku apvidu cilvēki uztur un saglabā kultūrālā sabiedrību, kā arī veicina darba un uzņēmumu darbības iespējas rajonos ap mazpilsētām. Lauku ražojumi, ipaši no mazām un vidēji lielām sekmīgām saimniecībām sagādā iespējas pārstrādes uzņēmumi un pieprasījumu vietējam servisam, līdztekus arī izklaides un kultūras sarīkojumiem.

Galvenais iemesls ļaužu aizplūdei no laukiem uz pilsētām vai ārzemēm ir darba un peļņas iespējas, bet ipaši jaunākajai pāaudzei arī sabiedriskā vide, izklaide un straujāks dzīves ritms, kad dzīve nav saistīta tikai ar vienmuļu darbu. Varbūt tas ir galvenais iemesls, kāpēc dzīve un darbs laukos vai tā dēvētājā provincē nav pievilkīgs. Iespējams, mazliet vainojama arī mūsu izglītības sistēma, ka mūsu ieskatā darbs laukos un lauksaimniecības profesijas ir kas zemāks un neievērojams. Lai moderni saimniekotu, nepieciešams daudz technisku zināšanu un nepārtrauktīti jāmācās visa mūža gađumā. Jāsaprot, ka pirmskara saimniekošanas veids, kas daudziem vecākās paaudzes cilvēkiem liekas izcils paraugs sekmīgās lauku vides veidošanai, ir vēsturiska un bieži arī maldīga nostalgīja.

Ja tiek izveidota lauku finanču sistēma, tai jābūt politiski neatkarīgai, bet jāatbilst banku reģulējumiem. Lai to radītu, nepieciešama valsts kapitāla piesaiste, kā arī privātkapitāla piesaiste, nosakot paju iegādi un līdzdarbību, līdzīgi kā tas ir kooperatīvajās sabiedrībās. Saņemot aizdevumu, paju iegādes summa top par daļu no aizdevuma, kas ir atgūstama, tikai dzēshot aizdevumu. Ieteicami ir ipaši ilgtērija aizdevumi, katrā ziņā, ja aizdevums ir zemes iegādei, priekšroku dodot aizdevumiem saimniecību paplašināšanai, līdz tā izveidojas par dzīvotspējīgu saimniecību, kur ģimene var nodrošināt adekvātu iztiku. Šādiem aizdevumiem vajadzētu subsidēt procentu likmes vismaz sākumgados un līdztekus izveidot apdrošinājuma sistēmu, kas aizsargātu no dabas stichijām un varbūt arī no nelaimes gadījumiem.

(Turpinājums 8. lpp.)

Ilgonis Bērsons

Par četrām personībām divos krājumos

268. un 269. Jaunajā Gaitā

Ar ļoti bagātajām ziņām, izjūtām un domām piesātinātos jaunākos krājumus lasot, gribas pakavēties pie tām personībām, par kuriem ir kas piebilstam un papildināms.

1. Kārlis Ulmanis

Nodaļā „Kiberkambaris” kāds apgalvo, ka Kārlis Ulmanis 1940. gadā rīkojies nodevigi, jo viņš „nodeva Latvijas valsts varu, atņemtu tautai, nelietīgās Krievijas sarkanās imperijas rokās, bez cīnās, ziedojoj daudzu latviešu dzīvības, kā kaujamo lopiņu, zem sarkano neliešu durkliem” (JG,269:47). Tātad Latvijas liktengados (1939-1940)par visu atbildīga ir tikai viena persona, turklāt arī pēc tam, kad tā nonākusi svešas varas žņaugos? Ar vārdiem „kaujamie lopiņi” acīmredzot domāti deportētie lopu vagonos.

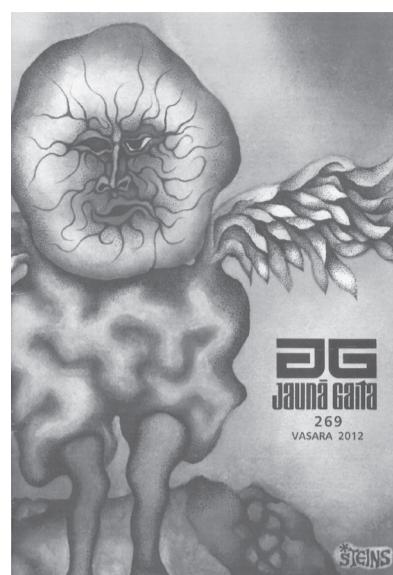
Raimonds Staprāns otro reizi rakstījis lugu par Ulmani, lai paīstam saprastu un pārdzīvotu lielo traģēdiju. Dokumentādrāmas „Gūsteknis pilī” ievadā viņš uzrāda avotus: pils komandanta Neimaņa atmiņas, pulkveža Oša nostāsti, Kirchensteina atstāstījumi (268:6). Saprotams, katrs stāstījis tikai to, kas viņu parāda viņam labvēlīgā gaismā. Bet dokumentālu materiālu vispār ir gaužām maz.

No drāmaturģiskā viedokļa sarežģīts ir autora paņēmiens Oskaru Neimani ielikt divās lozmās: viņš ir gan atmiņu stāstītājs (Balss), gan tieša darbības persona. Luga sākas ar Neimaņa (Balss) vārdiem: „Ir trīsdesmit devītā gada oktobris.[...] Ar draudiem zemi okupēt Staļins slepeni piespiež (izcēlumi mani – I. B.) Latviju slēgt ligumu par krievu militārajām bazēm Latvijas teritorijā” (6). Mazāk ticama ir Neimaņa atklātā saruna ar prezidenta adjutantu Lūkinu par Latvijas aneksiju (15).

R. Staprāns labi atsedzis Ulmaņa divdabību: viņš uzskata (un ne tikai viņš) sevi par tautas aizstāvi un celvedi (Vadonis taču!) un tajā pašā laikā ir politisks naīvulis un liels patmīlis. Istenībā Ulmanis savu autoritārismu ir zaudējis jau 1939. gada oktobrī, kad Latvijas robežu šķērso daudzgalvaina sarkanarmijas pūķis, kurā lielums pārsniedza pašmāju militāro spēku. Ārlietu ministrs Munters zināja par Ribentropa un Molotova neuzbrukšanas līguma slepeno papildu protokolu – par Baltijas valstu noķūšanu PSRS interešu sfairā. To vajadzēja zināt arī dubultprezidentam Ulmanim, tāpēc viņš izvēlējās paklausības, nevis pretspēka ceļu. Es nepiederu pie tiem pārgudrajiem vēstures pagātnes gaišregiem, kas piekopj teoriju „Kas būtu, ja Ulmanis būtu rīkojies citādi (pavēlējis šaut vai laikus aizbēdzis no Latvijas)”.

R. Staprāns smalki atmisko PSRS imperisko vīru demagogiju, piemēram, viņiem taču jāaizsargājot Ulmanis no tautas iebrukuma pilī, lai tā atmaksātu par 15. maija apvērsumu.

Maza iebilde: kāpēc aktieris Ulmaņa lomā šajos drūmajos apstākļos smejas? (Sk. foto no pirmizrādes Dailēs teātri 2011. gada

15. novembrī, 7. lpp.)

Starp citu, Ulmaņa 1940. gada 17. jūnija runa izvilkumos Staprāna drāmā sešās vietās stilā un saturā atšķirīgas no teksta Jāņa Ūdra grāmatā „Ulmanis” (Zvaigzne [2010], 33 -35). Dažkārt Ulmaņa runu autori ieviesuši pavīsam samākslotu izteiksmi. Valsts prezidenta vēstījumā 1939. gada 31. decembrī ir jaunvārdu virtenes: „...1939. gads vairāk par citiem bija katēgoriskas izšķires un izdares gads. [...] Smel simies šim nacionālam uzdevumam pieredzi un noredzi pēdējos vienības politikas gados...” (Mēneša Bīletens Statistikai un Konjunktūrai, 1940. gada janvārī; Nr.1).

2. Arvīds Avots

Ivara Alīķa apskats „Cilvēka mūžs vēstures likteņgrīzōs” (269:49-51) rosināja izlaist grāmatu par personu, kas cīnījusies pret Ulmaņa diktatūru.

Ķimikis Alnis Arvīds Avots (1930) uzrakstījis grāmatu par savu tēvu, Latvijas brīvības cīnītāju, avižu redaktoru, publicistu Arvidu Avotu (1898-1942) un reizē par Latvijas vēsturi no Pirmā pasaules kara līdz Avota sen. nogalināšanai čekas cietumā Astrachanā. Darbs „Brīve – nebrīve” sastāv no divām daļām: I – „Brīve” (dzimta, mācības, darbs), II – „Nebrīve” (Ulmaņa apvērsums, nelegāla darbība, divi gadi apcietinājumā, darbs slepenā līdzautoriā, tulkošana, otrā apcietinājumā – no 1941. gada marsta). Autors apguvis daudzu vēsturnieku publikācijas, pats racies archīvu materiālos, tāpēc varejās nopietni paust arī savu viedokli.

Vietumis jaunais Avots pārāk aizrāvies ar laikmeta fona zīmēšanu, tādejādi mazāk vietas atvēlot tēva daudzveidīgās publicistikas aplūkošanai. Bibliogrāfija būtu vairāk noderīga nekā dažādie pielikumi. Darbs būtu turpināms, vēlams arī „skatiens no malas”. Taču vairāk jāuzsver labi padarītais.

Vispirms – iespējami daudz savāktas ziņas par Arvīda Avota paša un ģimenes dzīvi, par uzticamo domu un cīņu biedru likteņiem.

Arvīda sākumuzvārds bijis Trijecs, viņu adoptējusi mātes māsa Karlīne Avota. Čekistu apsūdzība 1942. gadā pret Arvidu Avotu šāda: „1919. g. piedalījās kaujās pret Sarkano armiju, strādāja par izmeklētāju Latvijas armijas štāba pretzlūkošanas nodalā, cīnījās pret komunistisko

partiju. 1930. – 1934. g. bija avīzes *Latvis* redaktors” (No NKVD līdz KGB. Rudītes Višins un Kārla Kangera redakcijā: Latvijas Vēstures institūta apgāds. Rīga 1999, 37. lpp.).

Arvīds Avots daudzkārt kritizējis arī norises demokratiskajā Latvijā. Lūk, daži viņa raksti periodikā no 1921. līdz 1934. gadam: „Partiju labirintā”, „Saeimas deputāti un tiesa”, „Solis pret agrāro reformu”, „Sociāldemokrātu jaunākās komēdijas”, „Politisko alkīmiķu virtuvē”, „Svētā remdenība”, „Koalicijas frakciju slepenā diplomātija”, „Valsts vai politikas budžets?”, „Vai arī Rīgas ielās būs jālist asinīm?”. Gan Alnis Avots, gan Ivars Alķis, kas ir arī grāmatas „Brīve – nebrīve” redaktors, vietumis velk līdzību līnijas ar mūsu dienu notikumiem.

1933. gadā, kad dzejnieks Ābelīnus Ziedonis sastādīja rokrakstu krājumu „Piemīnas grāmata”, Avots atstāja vēsturei un nākotnei šādus vārdus:

rakstini par grāmatām (Nr.3) arī ir Avota darbi.

Problēmatisks paliek jautājums par Avota lidzautoriņu Longina Ausēja grāmatā „Ceļi uz laimi. Dzīves māksla” (1936). Pieņemums prasa papildu pētījumus.

3. Kārlis Ozoliņš

Raimonda Staprāna lugā „Gūsteknis pilī”, ainā, kas notiek 1940. gada 22. jūlijā, Višinska valdības ministru prezidents Augsts Kirchensteins eksprezidenta Kārlja Ulmaņa priekšā, it kā taisnodamies par notiekošo, vervelē pusteikumu „bet tie īstie komūnisti” (268:21).

To, cik dažādi viņi var būt, pauž rakstnieks un publicists Laimonis Purs rakstā „Uzdzīkstēšanās”, uzmanību pievēršot Kārlim Ozoliņam, kurš bija „komūnists jaunībā, bet komūnisma ideoloģijas ķeceris vīra gados” (268:39). Turpinājumā vēlreiz atgādināts: „Piebildišu, ka dēvēt Ozoliņu pr nacionālkommunistu nav īsti pareizi, viņš pārstāja būt komūnists, tātad bija – ķeceris” (268:40). Purs sola mums, lasītājiem, atklāt šī cilvēka „vēršanos pret imperiālistisko krieviskošanu, viņa latvietības nostāju” (268:39).

Kārlis Ozoliņš bija Latvijas PSR galvenās (komūnista partijas) avīzes *Cīņa* redaktors (1940-1941, 1944-1951), žurnāla *Zvaigzne* redaktors (1950-1955) smagajos Staļina personības kulta laikos. 1951. gadā viņš par žurnāla redakcijas atbildīgo sekretāru pieņēma avīžnieku Laimoni Puru (īstajā uzvārdā Strazdiņš). Tātad viņi kļuva par darbabiedriem.

Pagaidām L. Purs parādījis tikai vienu uzdzīkstēšanās gadījumu. 1955. gada pavasarī Ozoliņš

uztvēruši kā padomju dzīves atmaskojumu. (Atcerēsimies A. Avota rakstu „Taleirans” un ulmanisko cenzūru.) Un secinājums: tāpēc LKP CK birojs nobalsoja par Ozoliņa atbrivošanu no žurnāla redaktora pienākumiem.

Gaidīsim no L. Pura atmiņu turpinājumiem jaunus pamatojumus viņa dotajam Ozoliņa raksturojumam, kuŗam vispār piekrītu. Tāpēc minēšu dažus piemērus – no vēlākiem laikiem. Jēdziens latviešu nacionālkommunisti radās piecdesmito gadu otrā pusē, t.s. Chruščova „atkusņa” laikā, kad vairākas augstas amatpersonas, viņu vidū Eduards Berklavs, Kārlis Ozoliņš, sāka vērsties pret PSKP koloniālo politiku Latvijā, iestājās par nacionālās kultūras novērtēšanu un populārizēšanu. Piemēram, 1958. gada 4. marta LKP CK biroja sēdē Ozoliņš teica labus vārdus par Viļa Plūdloņa un Andrieva Niedras literāro devumu.

Protestētājus dažnedažādi soļija. Ozoliņu piecdesmit sešu gadu vecumā (1959) atbrivoja no LPSR APP priekšsēdētāja un LKP CK biroja loceklja pienākumiem, aizsūtīja pensijā. Kādu laiku viņam bija atņemta iespēja publicēties. Manuprāt, viņa vārds presē parādījās atkal tikai 1965. gadā, kad *Literātūrā un Mākslā*, 20. novembra numurā, iespiesta recenzija par Veltas Spāres stāstu grāmatu „Zilā roze”.

Laikā, kad Rolfs Ekmanis brīvās pasaules presē iespieda „Piezīmes par Aleksandru Čaku” (*Cēla Zīmes*, Nr. 58, 1976), *Literātūrā un Mākslā* publicēja Ozoliņa apceri „Aleksandrs Čaks” (1971. 23.X), kuŗā aplūkoti arī oficiāli aizliegtie „Mūžības skartie”.

Esmu vairakkārt ticies ar Kārli

*Rezīlat ūks, naktīplāls paandījs, kas pakārtotāt plās lapas pūjes: Žīk
dandīj jaunu domu, juhtu un ideju mums bij tajā laikmetā, kad ūki
peeminās grāmatu tapa.
Tik ūki mums mukā! Ūki, kas plās idejas no dandīju grāmatu
lapas pūjem būtu pakārtotāt apīkvi! ..*

24-8-1933. g.
„Latvja” redakcijā.

A. Stroks.

(RMM, 334022)

Ozoliņu, un pēc viņa nāves (1987) manuskripti tika nodoti manā glabāšanā. Tajos atrodas arī neiespiesta Ozoliņa recenzija par Kārla Skalbes dzejās izlasi „Saules vārdi” (1970). Atsauksme beidzas ar plašu un patiesu vispārinājumu: „Kā attiecas uz rakstnieka īsto simto gada dienu, tad tā vēl ir diezgan tālu [1979. gādā – I. B.]. Tomēr būtu jau tagad laiks sākt gatavot K. Skalbes Kopotus rakstus [izcēlumi mani – I. B.]. Šajos rakstos bez dzejām un pasākām vajadzētu ietvert arī tādus darbus kā „Mazās piezīmes”, kuŗas rakstītas ne tikai vienai dienai un vienai pārejai, bet kuŗām ir daudz plašāks dia-pazons un ne tikai vēsturiska nozīme vien.”

(Turpinājums sekos)

Satikšanās neklātienē

Viktors Hausmanis „Veronika Janelsiņa rakstos un darbos”. Rīga: Zinātne, 2011, 284 lpp.

Sējums ar Veronikas Janelsiņas melnbaltu zīmējumu uz vāka jau kādu laiku gaidījis apspriešanu. Tas nāca klajā pērnā decembrī autora 80 gadu jubilejā. Viktors Hausmanis, darbīgs un nenogurdināms literātūras un drāmas pētnieks, savā goda diezānā bija pacenties sagādāt dāvānu pats sev un citiem.

Likumsakarīga ir pievēršanās Veronikas Janelsiņas personībai, jo Viktors Hausmaņa pētījumu lokā ilgāku laiku bijis Anšlava Eglīša literārais mantojums (sarakstīta monografija „Anšlavs Eglītis”. Rīga: Zinātne, 2005; gādāts par rakstnieka darbu izdotānu dzimtenē), pēc pētnieka mudinājuma savulaik Veronika Janelsiņa rakstījusi atmiņas par dzīvesbiedru, un Latvijā tās iznākušas grāmatā „Atceroties” (Rīga: Zinātne, 2001). Mākslinieces un rakstnieces mūžs bija cieši savijies ar Anšlava Eglīša dzīves gaitu, viņu kopdzīve raksturojama kā kalpošana vieniem un tiem pašiem aistētiskiem ideāliem, turklāt radoša darbošanās noritēja ne tikai parallēli, bet nereti strādājot kopā. Un šis tandems – Janelsiņa un Eglītis – ir viens no tiem pāriem latviešu kultūras vēsturē, kas dažādos

veidos prata viens otra darbu netikai iedvesmot vai rosināt, bet arī papildināt, turpināt, viņiem izdevās strādāt kā vienotam veselumam. Šai tandemā Veronika Janelsiņa ar savu daudzpusīgo talantu nereti gan palikusi Anšlava spožuma ēnā. Un Hausmaņa mērķis ir bijis apcerēt Janelsiņas dzīvi un darbu ne tikai kā daļu no „vienotā veseluma”, bet gan kā patstāvīgu, radoši daudzpusīgu un savdabīgu personību.

Grāmatas vāka atlokā lasām savdabīgu „sasveicināšanos”, tie ir izteikumi, ko viens otram velituši Janelsiņa un Hausmanis.

Veronika Janelsiņa: „Kas man patik pie Viktora Hausmaņa? Pirmkārt – bārda. Viktoram Hausmaņim ir pareizā gaļuma angļu lorda bārda. Tā man atgādina kādu angļu aktieri, ko karaliene ieceļusi lorda kārtā. Ne jau viņa bārdas dēļ, bet viņa labās aktierības dēļ. Viktors Hausmaņa skatuviskās spējas nav uzrādījis. Bet viņš varētu būt laba skatuviska persona, viņam ir labi izbalansēts balss tembris, labas iejušanās spējas, kas ir katrā aktieņa galvenais noteikums.

Man bija pavisam viegli pāriet no Viktors Hausmaņa kunga un profesora uz Viktoru. Pabrīnījos tikai, kad biju jau nosaukusi viņu priekšvārdā. Teikumā Viktors kaut kā skanēja harmoniskāk nekā Hausmaņa kungs. (...) Ja es saku trīs reizes – Viktor, Viktor, Viktor –, mana ritma sajūta ir pilnveidota.

Viktors Hausmanis: „Var jautāt, vai es labi pazinu Veroniku Janelsiņu. Grūti atbildēt. Nekad neesam tikušies, nekad tiešā veidā neesam runājušies, kāda viņa bija sadzīvē – nezinu. Mūsu sarunu veids bija vēstules, un sarakste iesākās tikai tad, kad Anšlavs Eglītis bija aizgājis aizsaulē. Iepazinu savdabīgu, īstu kultūras cilvēku ar visai plašu redzesloku. Kad viņa devās uz tikšanos ar Anšlavu mūžības

dārzos, dzima ideja par šo neparasto personību pastāstīt sīkāk un ielūkoties viņas literārājos darbos. Tad arī tapa grāmata par Veroniku Janelsiņu.”

Grāmatas autors Veronikas Janelsiņas portretu veido, cieši pamatojot savus spriedumus ar citākiem no vēstulēm un literāriem darbiem. Vielu izpratnei par attiecībām ģimenē sniedz brāļa Pētera vēstules māsai, kuŗas glabājas Rakstniecības mūzeja krājumā, taču pati vērtīgākā ir sarakste, kas vairāku gadu garumā vienoja autoru ar šīs grāmatas galveno varoni. Hausmaņim bijusi iespēja jautāt, viņai – atbildēt, cik nu atklāti un izvērsti Veronika pati ikreiz vēlējusies. Rakstot par Veronikas Janelsiņas dzīves un radošā darba cēlu, lietpratigi izmantoti argumenti no A. Eglīša, pašas Janelsiņas un viņu laikabiedru publikācijām. Līdz ar to Viktors Hausmaņis sniedz savu literātūrpētnieka versiju par radošu personību, kuŗu, kā pats uzsvēris, nekad dzīvē nav sastapis. Šis portrets tapis no tādas kā literāriskas mozaīkas, un, jāatzīst, versija izdevusies pārliecinoša. Taču pilnīgi iespējams, ka tie, kas abus māksliniekus – Eglīši un Janelsiņu – pazinuši personiski, tikušies ar viņiem vaigu vaigā un aci pret aci, savu versiju veidotu atšķirīgu. Tikai – kur tad ir šie portretējumi un visaptvērēji vērtējumi? Šai ziņā Viktors Hausmaņa paveikajam darbam ir neapšaubāma kultūrvēsturiska nozīme.

Hausmaņa grāmatā izlasāma neviltota jūsma par daiļo dāmu, kas, atsakoties no sava māksliniecišķi egoisma, pratusi arvien stāvēt līdzās savam dzīvesbiedram, tikai – pussoliti aiz viņa. Un šī attieksme pret portretējamo būtni visnotaļ nopietnā filoloģijas profesora grāmatai piešķir emocionāli siltu pildtoni. Līdzās jūsmai, protams, ir lappuses, kuŗās skrupulozi analizēts teksts, salīdzināti dažā-

di darbu varianti, izdarīti secinājumi par rakstītā vērtību un nozīmību.

Un visbeidzot – savstarpejā vēstulē apmaiņā „apraduši” viens ar otru, pētnieks un pētījamā būtne atraisās, viņu vārdu apmaiņa kļūst rotaļīga, pat ar zināmu koketērijas piedevu un visai atraisītu iztēles lidojumu. Tā, piemēram, 206. lpp. lasām: *Veronika patiesām bija neaprēkināma, un ēverģēlības no viņas varēja sagaidīt vai katru dienu. Piemēram, viņa man „uzdāvina” melnu zirgu, ko nosauc par melni. Vēl vairāk – viņa man uzdāvina rančo, lai manam melnim būtu kur ganīties un springot.* Kādā vēstulē Janelsiņa apgalvo: „*Dižciltīgais melnis simbolizē manu fantazijas, sapņa?* Varbūt tā ir vieglā dzīvot?”

Hausmanis stāsta tālāk: *Domās viņa mani skatīja melņa mugura: „Skatu Jūs izjādē savā rančo.” Pasarg’ Dievs, nekad nevienam zirgam – ne brūnam, ne melnam – neesmu mugurā sēdējis, kur nu vēl jājis! (...) Un šo miļo melni viņa bija uzticējusi man – nu man bija zirgs. Es viņu diemžēl ne maniju, ne redzēju, Veronika gan. „Jūsu melnītis galīgi izmisis, dauzās pa rančo. Nav pieturas punkta. Nav vairs nekā,” – tā rakstīts vēstulē bez datuma.*

Citreiz Veronika par melni bija gauži norūpējusies: „*Mani skumdiņa, ka melnis samācījies prasto krievu valodu. Jums vajadzētu ap savu rančo apbūvēt dzeloņdrāsu žogu, lai tie draņķi netiek iekšā. Kauns, ka dižciltīgs zirgs tā noietas. Kļūst par krievu huliganu. Vai nevarat uzdot, lai viņu Jūsu prombūtnes laikā uzmana Jūsu kundze.*” (261. lpp.) Kad grāmatas autors vēstulē Janelsiņai savulaik vēstījis, ka sanēmis ielūgumu uz Vairas Viķes-Freibergas inaugurācijas balli Rundāles pilī, rakstniece atbildēs vēstulē zīmēkrāšņu iztēles ainu – ko pili darījis Hausmanis, ko pils tuvumā viņa melnis. Apskaužami skaistas rindas!

Par to, ka literāru tekstu pēti-

šana un to autora personības izzināšana nav sauss rakstāmgalda darbs, liecina 263. lappusē lasāmajais fragments, kurā Hausmanis atzīstas spējā lidot līdzi Janelsiņas iztēles vizijām: 1999. gada 12. jūlijā Veronika man rakstīja: „*Lords un melnis nu vairs nav šķirami. Sakiet, lūdzu, ka arī Jums tie kaut ko nozīmē. Lūdzu!*” Ko man bija atbildēt? Protams, ka ar melni biju saraids, un vai tad tas nebija lieliski, ka ar tādu brīnišķigu, miļu zirgu es drasēju pa Zvejniekiema priedulāju. Pēc katras tādas izjādes garastāvoklis bija uzlabojies un elpojot viegli cilājās krūts. Protams, viss bija izdomāts, viss bija illūzija, bet vai ikgudējā visvairāk nepieatrūkst tiesi šīs izdomas, fantazijas, sapņa? Varbūt tā ir vieglā dzīvot?

Izstāstījis līdz galam Veronikas Janelsiņas dzīvesstāstu (viņa no dzīves aizgāja deviņdesmit viena gada vecumā 2001. gada 29. maijā), autors grāmatas pēdējā rindkopā, pieminot rakstnieces pēdējā darba – grāmatas „Vēstule” iznākšanu Latvijā, atkal atsaucas uz melno zirgu, kuŗš, kā jau katrs literārs tēls, joprojām dzīvo arī pēc sava radītāja nāves:

Mans melnis 2001. gada vasarā bija pavisam skumīgs. Mazdrusīcīn prieka viņa acīs ieraudzīju tikai tad, kad pavēstīju, ka iznākusi Veronikas Janelsiņas grāmata „Vēstule”. Viņš pat ieziedzās. – Loks noslēdzies. Nav vairs Veronikas, bet nav arī vairs melņa. Pagaidām tikai vēl es. (284.lpp.)

Grāmata „Veronika Janelsiņa rakstos un darbos” ipaši vērtīga ir Latvijas lasītājiem – grāmatu draugiem un literātūras studentiem. Tajā ietvertais plašais dzīves un literāro faktu kopums palidzēs labāk aptvert, izprast un novērtēt gan tautiešu likteņus trimdas gaitās, gan Veronikas Janelsiņas spilgtu personību, gan viņas tuvākos laikabiedrus, tostarp arī Anšlavi Eglīti.

Gundega Saulīte

PAR LAILU ROBINU LASA LATVIJĀ

Latvijas laikraksta Diena pielikumā – žurnālā Sestdiena (20.-26. jūlijs) – publicēta plaša mākslas doktore Ditas Rietumas saruna ar Amerikā pazīstamo latviešu izcelsmes aktrisi Lailu Robiņu (Robins). Krāsainajā izdevumā uz vāka smaida teātra un

kino vidē pazīstamā seja, attēlos pie intervijas – ainas no lomām. Ieskatam daži izvilkumi no šīs sarunas.

Jautāta, kāpēc viņa izvēlas tik smagas, drāmatiskas lomas kā šopavasar, spēlējot izrādē „Lēdija no Dibukas”, Laila Robiņa atbildē:

Es nezinu. Tāpēc, ka esmu traika (smejas). Man patik izaicinājumi, patik liela mēroga lomas, liela mēroga emocijas, arī ciešanas. Jā, es daudz spēlēju emocionāli nestabilas varones. Pirms pāris gadiem izrādē „Šī seja” (That Face) spēlēju ļoti smagu lomu – alkoholiķi, kurai ir sarežģītas attiecības ar māti. Tas ir jautājums, ko var uzdot psichoterapeutam. Nezinu, kā Latvijā, bet Amerikā cilvēki svēti tic psichoterapijas spēkam, katram ir sava psichoterapeuts!

Jums arī ir?
Protams. Visiem ir (smejas). Esmu viņai uzdevusi jautā-

jumu: kāpēc es vienmēr izvēlos smagas lomas? Viņa man atbildejā tā – tāpēc, ka tu esi pietiekami stipra, lai ar tām tikt galā. Ja pati nebūtu līdzsvarota un pavisam normāla, es nespētu emocionāli izdzīvot tādus ekstrēmus, mēnešiem spēlējot šīs lomas. Tikai tāpēc varu doties šājās „celojumos”, tajā pašā laikā saglabājot savu kodolu neskartu. Mans tēvs gribēja, lai kļūstu par atlētu, varbūt tas ir viens no iemesliem, kāpēc nemītīgi meklēju izaicinājumu. Jo būtībā es esmu atlēts...

Cik viegli vai grūti ir būt profesionālam aktierim Amerikā – zemē ar milzīgu konkurenci?

Ir tāds teiciens: you can't make a living, but you can make a killing. Tas lieliski atbilst aktiera profesijas būtībai – vai nu tu pelni miljonus, vai teju nemaz. Pa viudu ir nemītīga žonglēšana – no darba uz darbu. Pēdējos gados strādāju arī dublāžā, reklāmā,

mācu aktiermeistarību. Man patīk mācīt, gribu nodot savas zināšanas jauniešiem. Tomēr kopš augstskolas beigšanas pelnu aktrises darbā, daudziem aktieriem ir citi darbi – viņi atrod citus dar-

bus un darba devējus, kuri ir toleranti pret viņu pamatprofesiiju. Profesionāls aktiris Amerikā var būt skolotājs, masieris, sekretāre... Daudzi amerikāņi tā dzīvo.

Vai aizvadītā gada skaistākā grāmata jau ir jūsu grāmatplauktā?

Z. fon Fēgezaka grāmatu „Senči un pēcteči” varat iegādāties Latvijas grāmattirdzniecības vietās, arī Okupācijas mūzeja grāmatu galdā.

Redakcija miluprāt jums šo grezno izdevumu izsūtīs pa pastu. Maksa, ieskaitot pasta izdevumus, uz ASV – USD 56,-, uz Eiropas valstīm – Eiro 35,-.

Sazinieties ar redakciju; tālr. +371 67326761, +371 29439423, e-pasts: redakcija@laiks.us

P.S. Eduarda Silkalna recenziju par Z. fon Fēgezaka grāmatu varat izlasīt mūsu laikraksta Nr.3, kā arī mājaslapas www.laiks.us sadaļā recenzijas.

Jaunpiebaldzēni izrāda savus dārzus

Daiļi, sakopti dārzi ir viena no tradīcijām, kas Latvijā aizvien ir ļoti spēcīga.

Par to varēja pārliecināties Jaunpiebalgas novadā, kur uz **35. Latvijas Puķu draugu saietu** pulcējās vairāk nekā 1700 apmeklētāju no visas Latvijas, tostarp no Rēzeknes, Rīgas, Jelgavas, Madonas, Tukuma, Dobeles. Dienas sākumā lija, bet Ķenča teiktais, ka neesam jau no cukura un lietus neskādēs, pelēkos mākonus izkliedēja, un diena izvērtās skaista arī laika apstākļu ziņā.

Saietai dalībnieki viesojās desmit Jaunpiebalgas novada sētās - "Mazrītiņos", Skrāģu kroga "Piekalnēs", "Lielkrūzēs", "Jaunkūģos", "Žagaros", "Uzvaras kalnā", "Tīrumjānēnos", "Stūriņos", kā arī sētās Priežu ielā 18 un brāļu Kaudziņu ielā 4. Apmeklētājus pārsteidza saimnieku idejas, kā ainavu veidot vienkāršu, tomēr krāšņu un interesantu. Bija iespējams apskatīt arī Jaunpiebalgas novada lepnumus – mūzeju, piemineklus un parkus, kā arī iegādāties sirds kārto no apmēram 60 stādu tirgo-

tājiem, amatniekiem un mājražotājiem.

Puķu draugu **saieta krusttēvs, daiļdarznieks Aivars Irbe uzsvēr**: "Latvijas vislielākā vērtība un bagātība ir kārtīgi apkopti lauki un tīrumi, meži un ūdeni, māju pagalmi un dārzi. Puķu draugu svētkus aizsāka Dzidra Smilteniece 1978. gadā, kopš tā laika dažādās Latvijas vietās esam tikušies nu jau 34 reizes. Sarūpēt svētkus tik kuplam dārzkopju pulkam ir liela atbildība. Jaunpiebalgas novadam tas ir izdevies lieliski, un jāteic, ka tik daudz apmeklētāju nav bijis nevienā no saietiem."

Skrāģu kroga "Piekalnēs" saimnieki Guntis Gailitis un viņa dzīvesbiedre Lita Beiris, uzņemot viesus, atzina, ka abiem ir svarīga skaista vide un vēstures saglabāšana. L. Beiris neslēpa, ka bez dārza darbiem un ainavas veidošanas viņa nespējot. G. Gailitis pastāstīja: "Skrāģu krogā, kas ir manas dzimtas mājvieta, esam gandrīz katrās brīvdienās. Te nepieciešams ieguldīt daudz darba un laika, lai vide būtu skaista un sakopta.

Mums ļoti būtiski ir "netraumēt" vidi, bet saglabāt senās vērtības – reliju, arī ēkas."

"**Jaunkūģu**" saimnieki **Velta un Jānis Ciekuržni uzsver**, ka sakoptas sētas veidošana viņiem ir iekšēja nepieciešamība. "Gribas dzīvot skaistā vidē, tāpēc arī stādām puķes, domājam par jaukiem nosturišiem. To dārām sava prieka, nevis citu dēļ." V. Ciekurzne saka: "Puķes ir mana sirdslieta. Es neaizraujos ar daiļdarziem. Ir māju īpašnieki, kuŗi aicina daiļdarzniekus, lai izveido dārzu. Man labāk patik pašai ieguldīt darbu, pašai izdomāt, ko un kā darīt. Man ļoti tīk pīpenes, no karaliskajiem ziediem – rozes. Manuprāt, lauku sētām ļoti piestāv vienkāršība." **Tam piekrīt arī "Uzvaras kalna" saimnieks Ēriks Blūms**, atzīstot, ka nepieciešams ieguldīt lielu darbu, lai sēta būtu tik daila, un viņš piebilst: "Man tas patik. Ir taču patikami dzīvot skaistā ainavā!"

Latvijas Puķu draugu saieta projekta vadītāja Jaunpiebalgā Valentina Dolmane pēc svētkiem laikrakstam *Druva* atklāja:

Litas Beiris lielā puķudobe Skrāģu kroga "Piekalnēs"

Dolmaņu ģimenes dārzs "Lielkrūzēs"

LATVIJAS LAUKOS

(Turpināts no 5. lpp.)

Eventuāli šai sistēmai ir jāklūst neatkarīgi no valsts un jāpāriet dalībnieku kooperatīvā ipašumā. Aizdevumi saimniecību paplašināšanai jau tagad tiek piedāvāti, bet ļoti jārūpējas, lai ierobežotie līdzekļi atkal nenoplūstu lielsaimniecību veidošanai. Cerams, ka tādējādi arī varētu sazinātārāmām ietekmi Latvijas zemes tirgū.

Līdztekus saimniecību paplašināšanai nepieciešams rīcības kapitāla pieaugums un technikas uzlabojumi. Līdzšinējā praksē bankas darbinieki pārbauda uzņēmēdarbibas plānu un nēm to par pamatu rīcībai. Parasti šie darbinieki maz sajēdz no praktiskas lauksaimniecības un nav spējīgi novērtēt aizņēmēja saimniekošanas prasmī, kurā ietilpst arī logika un riska novērtēšanas spējas. ļoti vēlams izveidot īpaši apmācītus darbinieku kadrus.

Aizdevumu piešķirēju sastāvā ieteicu iekļaut dažus kvalificētus sekmīgus vietējos saimniekus.

Latvijas klimatiskie apstākļi lopkopībai ir īpaši piemēroti. Mūsu zemē salidzinājumā ar daudzām citām vietām Eiropā ir lielas priekšrocības, un mums ir vēl daudz maz izmantotas, graudkopībai nepiemērotas zemes, no kuras ar uzlabojumiem var gūt ievērojamu atdevi. Jau minētie gaļas tipa liellopi, īpaši zīdītāgovju ganāmpulkai, un aitkopība ir daudz sološas nozares, ja vien saimniekiem ir zināšanas un griba.

Visa tā paveikšanai nepieciešama pamatīga attīstības programma. Tas nav izdarāms ne vienā gadā, ne ātrā tempā, bet to var paveikt, ja ir attiecīgs un reāls ekonomikas un lauku apvidu attīstības plāns un koncepcija.

Dr. Juris Plēsums,
agronoms un ekonomists

Tekstilmāksliniece Dzintra Vilks savā dārzā "Tīrumjānēnos"

"Sajūta ir viegla un pacilāta. Jaunpiebalgā tik grandiozs sarikojums līdz šim nav organizēts. Tā bija liela uzdrīkstēšanās – uzņemt tik daudz puķu cienītāju no visas Latvijas. Labie vārdi un atsauksmes, ko saņēmām, spārno un palīdz piemirst to, kas neiznāca tik labi, kā plānots. Saitēs kopumā izdevās ļoti, ļoti labi! Par to liels paldies jāsaka visiem, kuŗi iesaistījās svētku organizēšanā." Un V. Dolmane piebilst: "Jaunpiebalgā nav daiļdarzu, mēs pārsteidzam ar ainavu, ar senatnes elpu un katras sētas īpašo atmosfāru."

Arī Jaunpiebalgas novada domes priekšsēdis Laimis Šāvējs atzīst, ka sajūtas un emocijas par svētkiem ir fantastiskas: "Latvijas Puķu draugu saiets bija vērienīgs, Jaunpiebalgā nebijis notikums. Gribas teikt vairākus paldies. Paldies svētku apmeklētājiem – šī bija ļoti īpaša publīka, pēc kuras Jaunpiebalga kļuva vēl skaistāka. Paldies visiem, kuŗi iesaistījās svētku organizēšanā, un paldies saimniekiem, kuŗi bija gatavi uzņemt tik daudz viesu savās sētās!"

Zurnāla Dārzs un Drava galvenā redaktore, saieta krustmāte Sabina Alta atzīst: "Latvijas Puķu draugu saietu dzīvotspēja ir apbrīnojama. Neviens nav spiepts šajā sarīkojumā piedalīties, tomēr visi brīvprātīgi tajā iesaistīs gadu no gada, tā tradīcija turpinās. Ir ļoti liels prieks, ka tik daudziem cilvēkiem sva-

rīgs ir skaistums un sakoptība. Diemžēl Latvijā netrūkst arī dažiem aizaugušu sētu, bet gribas domāt, ka šādi saieti mudina cilvēkus aizvien vairāk iemīlēt skaito.

Irēna Kukute no Bauskas puses saka: "Esmu bijusi vairākos Puķu draugu saietos, un vienmēr izdodas aizgūt kādas idejas, ko pēc tam īstenot savā dārzā. Šis sarīkojums ir ļoti jauks, labi noorganizēts. Prieks arī par to, ka bija iespējams apskatīt vienkāršas lauku sētas, nevis bagātnieku "pilis". I. Kukutes teiktajam piekrīt arī **Digna Vilcāne no Preiļiem**, kuŗā tāpat rēgulāri apmeklē Puķu draugu saietus: "Šis saietis ir izdevies lieliski! Saimniecības, kuŗas varēja apskatīt, bija ļoti skaistas un īpašas!" Jau piekto gadu saietus apmeklē **Skaidra Dzene no Madonas**: "Arī šoreiz ir idejas, ko aizgūšu no Jaunpiebalgas novada sētu saimniekiem! Prieks par saietu!"

Saietā satikām arī svētku partnera un atbalstītāja AS "Latvijas Valsts meži" pārstāvi **Tomasu Kotoviču**. Viņš salīdzina: tāpat kā jākopj mežs, tā arī ainava un dārzi, sētas ir jākopj, jāveido skaisti. Un piebilst, ka šādi svētki populārizē laukus, parādot, ka laukos dzīvot ir jauki un briņīšķi.

Māra Majore-Linē
Foto Leonīds Gusevs

Pateicamies par sadarbību Cēsu novada laikrakstam *Druva*.

(Turpināts no nr. 28)
Vera Volgemute Rozīte

Apmēram puskilometra attālumā no avotiem atrodas *Kleppjansreykir* ciemats, kur blakus vietējai skoliņai izveidots ne tikai pirmšķirīgs sporta baseins, bet arī karstā ūdens peldviesta, ko ciema iedzīvotāji izmanto bez maksas. Mums, tūriestiem, ieejas maksa bija 1000 Islandes kronu par abiem, tātad pārrēķinot apmēram 6EU. Mēs tur bijām vieņīgie svešnieki. Daži jaunieši un mātes ar bērniem bija vietējie.

Islande ir viena no Eiropas valstīm, kur ir visaugstākais dzimstības līmenis – vidēji trīs bērni ģimenē. Tā kā Islande nav piedzīvojusi kaļu, tad tur vīriešu ir vairāk nekā sieviešu un sievietes ir daudz pārliecītākas par sevi nekā citas valstis. Viņas

tur ir neparasti vienotas un prot sevi cienīt.

Interesanti, ka 1975. gada 24. oktobrī Islandes sievietes neatkarīgi no izglītības līmeņa atstāja darbu un pulcējās ielās, lai vienbalsīgi protestētu pret vīriešu un sieviešu nevienlīdzību, paziņojot, ka netaisnība pret vienu ir netaisnība pret visām. Protesta akcijā piedalījās 25 000 sievietu, bet 2005. gadā, 30 gadus vēlāk, Reikjavīkas sieviešu streikā piedalījās jau 50 000 sievietu. Šīs aktīvitātes notiek, lai gan Islandē ir procentuāli augstākais nodarbinātības līmenis Eiropā.

2008. gadā, kad Islandē sākās politiskie nemieri, parlamenta vēlēšanās par premjēministri ievelēja pirmo mūsdienās savu

seksuālo orientāciju atklāti atzinušo sievieti Johannu Sigurdardotiru.

Islandes Konstitūcija nosaka, ka valstī ir ticības brīvība. Taču tas ir nosacīti, jo turpat tālāk skaidrots, ka valsts oficiāla Baznīca ir evaņģeliski luteriskā Islandes nacionālā Baznīca. Nacionālajā reģistrā tiek atzīmēta katrā Islandes pilsoņa reliģiskā piedeība. Kaut arī rēgulāro baznīcā gājēju svētdienās ir krietni vien mazāk, skaitlī rāda, ka ap 80% islandiešu ir luterāni, bet pārējās konfesijas, tostarp arī katoļi, – ir tikai apmēram 2 %.

Līdz ar to klūst labāk saprotams, kāpēc par pirmo sievieti biskapes amatā tika konsekrēta Agnese Sigurdardotira.

Reikjavīkas katedrālē. No kr.: archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis, Vera Rozīte, Linda Peneze, Pēteris Leizāns un Mārtiņš Leizāns

Ledus ceļa uz okeānu

„Pilsonība nav dāvana”

Tieslietu ministra Jāņa Bordāna runa konferencē „Latvieši pasaule – piederīgi Latvijai,, 2012. gada 14. jūlijā

Pagājušā gada nogalē Latvijas valsts aktivizēja darbu, lai stipri nāktu ar ārzemēs dzīvojošiem latviešiem, veicinātu viņu pilsonisko aktivitāti un iesaistīšanos Latvijas sabiedriskajā dzīvē.

Par sākumu konkrētai rīcībai mēs varam uzskatīt pagājušā gada konferenci „Latviešu emigrācijas un diasporas problēmatika un risinājumi”. Pārrunājamās temas bija – pilsoniskā un politiskā līdzdalība, kultūra un izglītība, saiknes uzturēšana un repatriācija. Šī gada konferences saturs paplašināts ar jauniešu temu un **pašvaldību** lomu saiknes uzturēšanā.

Iepriekšējās konferences ieteikumi par pasākumiem atbalsta sniegšanai latviešiem ārzemēs un par savstarpējās sadarbības veicināšanu ir iekļauti Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnēs un valdības rīcības plānā.

Pasākumi ir plānoti šādās jomās: Veicināt bērnu un jauniešu piedierību Latvijai un latvisko tradīciju apguvi, Latvijas kultūras pieejamību ārzemēs; Svarīga ir saiknes stiprināšana ar Latviju un dialoga uzturēšana; Izpētīt situāciju par iedzīvotāju migrāciju; Latviešu valodas apguve; Tiesiskā rēgulējuma pilnveidošana, proti, dubultpilsonība, repatriācija, - par šiem jautājumiem notiek detalizēta diskusija arī šajā konferencē.

Vēlos uzsvērt, ka ļoti svarīga ir ne tikai Latvijas valsts sadarbība

ar latviešu kopienām ārvalstīs, bet arī Latvijas atbildīgo ministriju - Kultūras, Ārlietu, Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī Ekonomikas un Tieslietu ministrijas savstarpējā sadarbība, lai ir skaidra katras institūcijas atbildība.

Konference „LATVIEŠI PASAULE – PIEDERĪGI LATVIJAI” man – Nacionālās apvienības izvirzītajam tieslietu ministram ir īpaši svarīga Pilsonības likuma aspektā, kurā grozījumu izstrādē esmu personiski aktīvi piedalījies, pirms tiku ievēlēts ministra amatā. Pats būtiskākais šajā likumprojektā ir izteikts konferences nosaukumā, kas ir iss un lakonisks, bet ar īpaši dzīlu pamatojumu: „LATVIEŠI PASAULE – PIEDERĪGI LATVIJAI”!

Mūsdienu **globālizācijas** apstākļos, kad cilvēki kļuvuši mobilāki, novērojama iezīme, ka aizvien vairāk valstu pārdomā dubulto pilsonību un lemj par labu tās ieviešanai. Arī Latvijas likumos jāparedz dubultās pilsonības principa pieļaujamība ar geopolitiski un kultūras ziņā tuvām valstīm. Tas ir nacionāls un valstisks jautājums. Esmu pārliecināts, ka dubultpilsonības pieļaušanu gaida

visi aiz Latvijas robežām dzīvojošie latvieši. Un vilcināties ar to mēs nedrikstam, jo tieši šobrīd tas var ietekmēt konkrētu cilvēku likteņus. Mēs varam zaudēt vēselas dzimtas.

Pilsonības iegūšanas priekšnos teikums ir saikne ar Latvijas val-

J. Bordāns: "Tā ir mūsu atbildība un vēlme, lai turpmāk Ziemeļeiropas valsti Latviju sauktu par Ziemeļu Zelta provinci. Es vēlos, lai Latvija būtu sinonims ziemeļnieku mieram, pārticībai un drošībai"

stī – tādu Latvijas valsti, kādu to ir dibinājuši mūsu tēvi un vectēvi, paužot savu **gribu**, un kādu mēs to esam atjaunojuši, – nacionālu valsti, kurā ir viena valsts nācīja – latvieši un kuŗa atrodas latviešu vēsturiski apdzīvotā teritorijā, bet nekādā ziņā pilsonība nav dāvana. (...)

Manis pārstāvētās Nacionālās apvienības darbības mērķis ir **latviska Latvija**, tāpēc svarīgs ir katrs latvietis un viņa saikne ar Latviju. Latvijas **pienākums** ir nodrošināt šo saikni ar latviešiem visā pasaule: gan ar tiem, kuri izceļo tagad, gan ar tiem, kuri izceļojuši jau sen. Latviešu

kopienas palīdz stiprināt Latvijas valstiskumu, tomēr tām ir grūti saglabāt savu identitāti, ja nav ciešas saiknes ar Latviju, tāpēc mums ir kopīgā vēlmē un motīvācijā jāspēj apvienoties, organizēties un būt aktīviem savas latvietības uzturēšanā.

Latvija ir maza valsts – pēdējā tautas skaitīšanā izrādījās, ka mūsu skaits ir tikai pavisam nedaudz virs 2 miljoniem. Starptautiskās emigrācijas ietekmē Latviju pametuši 213 tūkstoši cilvēki, un emigrācija turpinās. Tāda ir reālītē šobrīd. Daudzi cilvēki, ieguvuši Latvijā valsts sa maksātu izglītību un papildu

profesionālo apmācību, mūsu valsti pamet un ir gatavi stiprināt citu valstu saimniecību, strādājot švešatnē. Mēs neesam ieinteresēti palielināt ārzemju latviešu kopienu uz to rēķina, kas izbraukuši no Latvijas. Mēs vēlamies radīt apstākļus, kuŗu dēļ viņi atgriezīsies. Tieši šobrīd veidojas starpministru atbalsta komanda reemigrācijas pasākumu plāna izstrādei. Par būtisku šajā ziņā jau paveikto vēlos minēt darbu tiesisko, lingvistisko šķēršļu mazināšanā, latviešiem atgriezoties ar ģimenēm Latvijā. Īpaša nozīme piešķirta rūpēm par repatriantu bērnu sekmīgu iekļaušanos Latvijas skolās. Šados gadījumos izglītības iestādes direktors ar rīkojumu nosaka bērnam nepieciešamos atbalsta pasākumus vismaz viena sēmestā ilgumā mācību priekšmetos, kas ir atšķirīgi bērna iepriekš apgūtajā izglītības programmā. Sajā sakarā vēlos pateikt lielu paldies visiem skolotājiem un skolotājām, protams, tās ir pārsvarā sievietes, kuŗas, nežēlojot ne savu laiku, ne enerģiju, ne arī gadus, rūpējas par mūsu bērnu latviešu valodas prasmi un kultūras izpratni, kas arī ir pats svarīgākais latvietības kodols.

Tā ir mūsu atbildība un vēlme, lai turpmāk Ziemeļeiropas valsti Latviju sauktu par Ziemeļu Zelta provinci.

Es vēlos, lai Latvija būtu sinonims ziemeļnieku mieram, pārticībai un drošībai.

(Turpinājums sekos)

NOVADU ZINAS

Kombaini dūc labības laukos

Latvijā 18. jūlijā graudaugu tīrumos devās pirmie kombaini. Šajā saulainajā dienā Jaunpils pagasta zemnieku saimniecībā „Joži” pirmos graudu kulšanas darbus apvienoja ar Lauku dienu „Kombaini - no teorijas līdz praksei!”, ko rīko nodibinājums „Fonds Latvijas lauksaimniecības attīstībai”. Ieradās daudz lauksaimnieku no Latvijas novadiem un arī zemkopības ministre Laimdota Straujuma.

Z/s „Joži” laukā testa braucienā devās dažādu marku, jaudas un parametru kombaini. To darbību vērtēja īpaši izveidota ekspertu komisija un daudzus klātesošie lauksaimnieki. Varēja salīdzināt katra kombaina labības plāušanas augstumu, graudu kulšanas kvalitati, kā arī bunkura iekūlumu. Zemkopības ministre Laimdota Straujuma un vairāki zemnieki izmēģināja arī ēto kabīni, lai novērtētu kombaina darba procesu no tā vadītāja augstumiem.

Jaunpils novada z/s „Joži” īpašnieks **Gunvaldis Sproģis** vairākkārt apbalvots Zemkopības ministrijas rīkotajā konkursā „Sējējs”. „Joži” jau kļuvuši par Lauku dienu rīkošanas vietu. Kombainu izmēģinājuma laiks tur bija gluds kā galds, bet daudzviet Latvijā jūlijā lietavās labība sakritusi veldrē.

Zemgale sensenis uzskatīta par Latvijas maizes klēti, kur ir visvairāk graudaugu lauku. Lielākā lauksaimniecīkās produkcijas ražotāja - Codes pagasta SIA

Zemkopības ministre Laimdota Straujuma izmēģina ēto kabīni, lai novērtētu kombaina darba procesu no tā vadītāja augstumiem

„Mālnieki” valdes priekšsēdis Uvis Slakteris, apsekojot labības laukus, secina, ka pēc lielajām lietavām un vēja brāzmām situācija ir diezgan bēdīga, jo daudzos laukos labība sagūlusī pie zemes. Novākšanai nāksies tērēt vairāk laika. Iespējama arī zemāka graudu kvalitāte un lielāki zudumi. Arī sēklu audzēšanas sabiedrības „Syngenta” agronome Ingrīda Grantiņa pauž bažas par ražas novākšanu. Pagaidām visvairāk cietuši tieši Zemgales labības lauki. Risks, kas lauksaimniecībā saistīts ar laika apstākļiem, Kurzemes zemnieku Petru Indriekus vairs nepārsteidz, ar to esot jārēķinās. Viņš atceras kādu gadījumu, kad pēkšni uzņākušās krusas graudi paspējuši „izkult” visu rapšu lau-

ku. Šogad būšot jādomā, kā sau-dīgāk izkult ar vēja brāzmām un lietavām zemē noguldītos kviešus.

Lauku diena notika arī Latgālē – Viļānos, kur to rīkoja **Latgales Lauksaimniecības zinātnes centrs un tā pulcināja lielu skaitu lauksaimnieku. Piedalījās arī zemkopības ministre Laimdota Straujuma.**

Zemkopības ministrija seko visam, kas notiek Latvijas laukos. Lai attīstītu lauksaimniecības nozaļu risku efektīvu apdrošināšanas sistēmu, ministrija 2012. gada valsts budžeta grozījumos panākusi Ls 500 000 piešķiršanu sējumu un arī lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanai. Tādējādi tiek samazināti zaudējumu riski, piemēram,

nelabvēlīgiem laika apstākļiem izpostot sējumus,” uzsver ministrs. Šobrīd lauksaimnieki varot saņemt atbalstu 50% apmērā sējumu un lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanas polišu ie-gādes izdevumu segšanai.

2012. gadā sējumu un lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanai bija paredzēti Ls 210 000. Ievērojot lauksaimnieku lielo aktīvitāti un šogad strauji attīstījušos sējumu apdrošināšanas sistēmu, Zemkopības ministrijai no valsts budžeta tiks piešķirts

papildu financējums Ls 500 000 apmērā. Tas dos iespēju jau šogad veicināt zemnieku iesaistišanos nozares riska mazināšanā. Jāpiebilst, ka 2011. gadā 1938 lauksaimnieki izmantoja iespēju ar subsīdiiju palīdzību apdrošināt savus sējumus un lauksaimniecības dzīvniekus.

Labības laukos dūc kombaini. Meteoroloģiskais dienests sola siltu un saulainu laiku. Lai apcirķi pildās ar jauno rāzu!

Valija Berkina

Foto: Andis Blinds

ZINAS ĪSUMĀ

Balvu novada Bērzkils pagastu apmeklēja Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš. Tā bija pirmā tik augsta ranga amatpersonas vizīte pagastā valsts atjaunotas neatkarības 22 gados. Prezidents bija klāt ļaužu pārpildītā Svētās Annas Romas katoļu baznīcā svētbrīdi – aizlūgumā par Latviju, pēc tam tikās ar iedzīvotājiem un novada visu konfesiju garīdzniekiem.

Atašenes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīcai šogad aprit 75 gadi. Svētku dievkalpojumā piedalījās Rēzeknes - Aglonas diecēzes bīskaps Jānis Buls. Pirma katoļu baznīca Atašienē uzcelta 1804. gadā no koka, bet tagadējais dievnams būvēts 1937. gadā, un to konsekrēja bīskaps Jāzeps Rancāns. Baznīca ir valsts nozīmes architektūras piemineklis.

Daugavpils dome iznomājusi 12,123 ha zemesgalu SIA HiTech Energy biomasa rūpniecībai, ko paredzēts uzbūvēt 2-3 gadu laikā. Izmaksas būs ap 80 miljoni latu. Biomasu ražos, pārstrādājot krūmus un vispār nekvalitātīvu koksnī. Gada laikā iegūs līdz 160 000 t biomasa, nodrošinot līdz 200 darba vietu. Ražošanas blakusproduktu elektroenerģiju plāno pārdot „Augstsprieguma tīkliem”. Līdzīgas rūpniecības jau darbojas Belģijā, Spānijā un Niderlandē.

Plaviņu pilsētā šovasar paredzēts uzsākt preplūdu aizsardzībā rekonstrukciju. Darbu kopējās izmaksas būs Ls 757 900; lielāko daļu finansē Eiropas Reģionālās attīstības fonds, bet pārējo Plaviņu novada dome.

Jelgavā jaunuzceltais uzņēmums „Latvijas piens” jau eksportējis uz vairākām ES valstu piena pārstrādes rūpniecībām 125 tonnas vāji-piena koncentrāta un 25 tonnas saldā krējuma. Rūpniecība darbu uzsāka š.g. 21. jūnijā, un tās īpašnieki ir vairāku kooperatīvu 600 zemnieku saimniecības visā Latvijā.

AS „Valmieras stikla šķiedra” apgrozījums 1. jūlijā sasniedzis 26,1 miljonus latu - par 5% vairāk nekā pērn 1. pusgadā, liecina biržas NASDAQ OMX Riga dati. Uzņēmums stikla šķiedras izstrādājumus eksportē uz ASV, Kanadu, ES valstīm un arī uz Ukrainu un Krieviju.

Biedrība „Cēsu rajona zemnieku apvienība”, ko atbalsta arī citi novadi Latvijā, Valsts meža dienestam, Zemkopības ministrijai un citām iestādēm nosūtījuši ārkārtas vēstuli, kurā pauž satrakumku par mežacūku nodarītājiem postījumiem. Virsmežniecības inženieris medību jautājumos Laimonis Kļaviņš informē, šogad plānots nomedit 1836 meža cūkas.

Ar septembri vairākās Alūksnes novada izglītības iestādēs uzsāks jaunas izglītības programmas. Piemēram, Alūksnes pilsētas sākumskolā būs speciālās pamatzīglītības programma skolēniem, kujiem ir mācīšanās traucējumi.

Kuldīgas novada mūzeja rokdarbnieču kopa „Čaupe” Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļai nodos dāvinājumu – aditas zekētes, cepurītes un zābacīņus jaundzimušajiem. Daļa košo adījumu tapuši jau Starptautiskajā publiskās adišanas dienā.

Gulbenē viesojās Bente un Pers Larseni no Dānijas. Viņi atveduši dažādus paliglīdzekļus cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kā arī vēciem cilvēkiem. Dāni vēlas šāda veida palīdzību gulbeniešiem sniegt arī turpmāk.

Skrivešos un Aizkrauklē viesojās Ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Valdības vadītājs panašķējās ar konfektēm un marciānu uzņēmumā „Skriveņu saldumi”, kā arī apmeklēja par ES struktūrfondu naudu izremontēto Aizkraukles bibliotēku.

Oktobra vidū Plaviņu Sv. Pētera ev. luterāņu baznīcas draudze svinēs dievnama 100 gadu jubileju. Draudze gaida plaviņiešu atmiņas, lai sakopotu baznīcas vēsturi, ziņas par mācītājiem, kuri kalpojuši draudzē, kā arī par notikumiem, kas saistīti ar brīvvalsts laiku un pēckāra periodu.

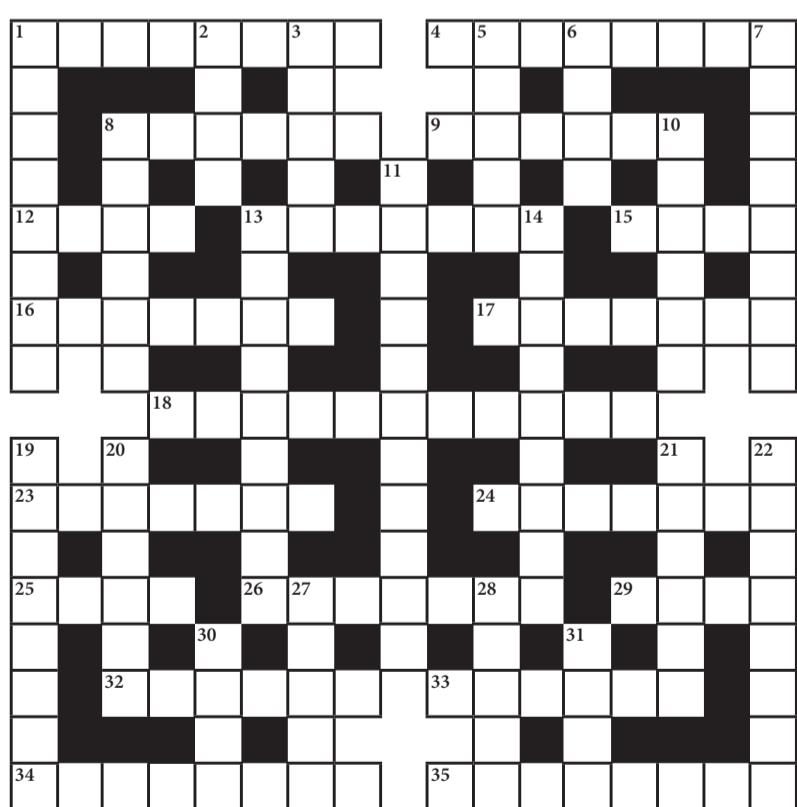
Saskanā ar ASV Bruņoto spēku Virspavēlīniecības Eiropā Civilās sadarbības programmu sākta Aizkraukles ugunsdzēsēju depo remonts. Tajā plānots ieguldīt 417 tūkstošus ASV dollaru.

Valmierā no dažādām pasaules valstīm bija ieradušās sportistu delegācijas, lai Jāņa Daliņa stadionā piedalītos III Pasaules čempionātā jauniešiem un 37. Baltijas valstu čempionātā jauniešiem un pieaugušajiem ugunsdzēsības sportā. Sacensībās piedalījās sportisti no Igaunijas, Lietuvas, Krievijas, Baltkrievijas, Ukrainas, Čehijas, Polijas, pat no Turcijas un Dienvidkorejas.

Īzšķiras sagatavojušas **Valija Berkina un Māra Linde**

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Ēvalds Krolls

7. Lapseņu dzimtas kukainis. 8. Pēkšņas, nepārvaramas bailes, kas rada apjukumu. 10. Bezdeglīgām līdzīgi putni. 11. Mācība par organismu formām un uzbūvi. 13. Valsts Dienvidārkipā. 14. Pilsēta Krievijā, Pievolgā (dib. 1666. gadā). 19. Padarīts lietošanai derīgs. 20. ASV kinokādamērijas balva. 21. Vērtspāpīrs, kas apliecinā tā īpašnieka līdzdalību uzņēmumā. 22. Meža augi ar ložņājošu stumbru, spīdīgām lapām un sarkanām ogām. 27. Priekšmetu sakārtojums cits, citam blakus. 28. Vienā paņēmienā norītais dzēriena daudzums. 30. Drāmatiska darba cēliena daļa. 31. Dobja skaņa, līdzīga, piem., tālam pērkona grāvienam.

Krustvārdu mīklas (BL Nr.28) atrisinājums

Līmeniski. 1. Rapa. 3. Aktrs. 6. Pāvests. 9. Lietuva. 10. Ilkss. 11. Steki. 13. Nesties. 18. Smalce. 19. Akmeņi. 20. Pieplakt. 21. Patriots. 22. Vienot. 23. Pliens. 25. Sastapt. 31. Asari. 32. Kurši. 33. Rāvains. 34. Stators. 35. Sēta. 36. Sust.

Stateniski. 1. Radiuss. 2. Apēst. 4. Kaisme. 5. Satikt. 6. Pavēle. 7. Elite. 8. Satikties. 12. Papeles. 13. Negants. 14. Sākties. 15. Iespēja. 16. Sastapt. 17. Melones. 20. Pavasaris. 24. Savilkt. 26. Attāls. 27. Lakats. 28. Pelni. 29. Prast. 30. Kurls.

Līmeniski. 1. No cilvēka gribas neatkarīga dzīves gaita. 4. Daudzgadīgi, dekoratīvi akmeņlauzīšu gints augi. 8. Telpas cilvēka ķermenē apkopei. 9. Apalji perlamutra graudi. 12. No vairākiem posmiem veidots pinums. 13. Galda piederumi. 15. Ūdensputns. 16. Pavalsts ASV. 17. Knauķi. 18. Mācība par sakārbām starp cilvēka rokrakstu un viņa raksturu. 23. Viršeša vārds

(janv.). 24. Nepilnības, trūkumi. 25. Ūdens krātuves. 26. Sala Kaspijas jūrā. 29. Pastāvīgi dzīvot (kādā vietā). 32. Gracjozs meža dzīvnieks. 33. Pūšamais mūzikas instruments. 34. Sastatnes. 35. Lielas kara kuģu vienības.

Stateniski. 1. Ľoti maza auguma cilvēki. 2. Starptautiska valūta. 3. Sievietes vārds (dec.). 5. Skaņdarba atskanošana. 6. Satiksmei paredzēta josla pilsētā.

Atjaunotajiem Gaisa spēkiem – 20 gadu

Gaisa spēku jubilejas svinības 20. un 21. jūnijā sākās ar piemiņas bridi Brāļu kapos. Pa kapu galveno aleju uz Mūžīgo uguni devās Gaisa spēku virsnieki, aviācijas veterāni un Daugavas Vanagu Latvijā pārstāvji. Pie Mūžīgās uguns viņus sagaidija Stāba bataljona kaņavīru sardze, Gaisa spēku apvienotā eskadriņa ar Gaisa spēku karogu un Nacionālo bruņoto spēku virskapellāns, kas aicināja klātesošos godināt kritušos un Brāļu kapos guldītos kaņavīrus ar klusuma brīdi. Pēc tam Gaisa spēku komandieris pulkvedis A. Mežors pieņēma apvienotās eskadriņas parādi.

Virsnieki un viesi devās nolikt līdzpāņemtos ziedus uz brīvības cīnītāju un kaņā kritušo kaņa lidotāju atdusas vietām. Žiedi nogūla gan uz pirmā Latvijas armijas virspavēlnieka ģenerāļa D. Simonsona, gan Otrā pasaules kaņa lidotāju - virsleitnanta Lāčplēša kaņa ordeņa kavalierja K. Bungša, gan Viestura ordeņa un Dzelzs krusa kavalierja J. Kārkliņa kapavietām. Netika aizmirstī arī masu kapā guldītie 40 Gaisa spēku palīgi – 16 un

A. S. Ozoliņš

17 gadus veci zēni, kuri krita Strādnieku un zemnieku Sarkānas armijas bumbvedēju uzliidojuma laikā Rīgā 1944. gada 17. septembrī.

Nākamajā dienā atceres sarīkojumi turpinājās ar dievkalpumu Lievārdes baznīcā. Pēc tā kaņavīri un viesi devās uz Gaisa spēku lidlauku Rembates pagasta Ķeguma novadā, kur Stāba ēkas zālē svētku dalībniekus sveica aizsardzības ministrs. Tika nolasītas pavēles par labāko kaņavīru apbalvošanu. Par mūža ieguldījumu lidotāju apmācībā Gaisa spēku komandiera medaļu – Goda zīmes „Par nopolniem” 3. pakāpi saņēma Otrā pasaules kaņa dalībnieks Edvīns Caunītis. Sanāksmi kuplināja Bruņoto spēku orķestra bigbenda priekšnesumi. Savus sniegumus rādīja Rembates skolas skolēnu ansamblis. Pēc sanāksmes viesi tika aicināti iepazīties ar jaunizveidoto Latvijas kaņa aviācijas vēstures izstādi. Otrā pasaules kaņa aviācijas veterāni, 12. Nakti bumbvedēju grupas kaņa lidotāji izstādei ziedojuši 300 grāmatu par aviācijas un militārās vēstures temām.

Atceres dienas beidzās ar Gaisa spēku pilotu un izpletīlēcēju demonstrējumiem. Labie laika apstākļi ļāva viesiem visā pilnībā vērot pilotāžas mākslu – gan cilpas, gan vienu no grūtākajiem paņēmieniem – pāri lidojuma vairākas mucas vienlaicīgi. Tika parādīti likumpārkāpēju aizturēšanas paņēmieni ar gaisa desantu palīdzību un izpletīlēcēju meistarība precīza piezemēšanās māka.

A. S. Ozoliņš

Kathrin Friederike Spogis apsveic Gregoru Spogi pirmajā kāzu jubilejā 2012. gada 29. jūlijā.

SIA „MADONAS POLIGRĀFISTS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipografijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipografiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolimētām grāmatām mīkstajos vākos.

Tipografija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsolīts klientam.

Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtinājumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Riga, LV-1013, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlade 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLŪDINĀJUMIEM: LS 0,39 par 1 cm²
ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 28,60

Pasta adrese:
Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis +371 67326761
Tālraksts +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piekt Dien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvā Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Koftuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālraksts: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumann", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 0178823438, faks 0178822441. Kārtas visas sēru un citu studinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, faks 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonamenta maksas, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 60; 12 mēnešiem GBP 110. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpmitten, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 – 1). Tālr. un faks 08 – 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 130 eiro; 6 mēn. – 70 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL korts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, korts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivtra@web.de. Cita informācija Nils Ebden, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latviju (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstis 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvija: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie studinājumi maksā £3 par 10 mm augstu vienslejīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru studinājumi (10,6 cm x 7 cm) £35. Zviedrijā – 500 kr.

Komerciālie studinājumi £6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precīzitāti atbilst autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Riga, LV-1010, Latvia.

Iespēsti: SIA Madonas Poligrafists

SPORTS

SPORTS

SPORTS

27. JŪLIJĀ LONDONĀ ATKLĀJA 30. OLIMPISKĀS SPĒLES

***

**Valsts prezidents
apmeklē
Olimpiskās spēles**

Valsts prezidents Andris Bēriņš 27. jūlijā Londonā apmeklēja olimpisko spēļu atklāšanas ceremoniju un piedalījās Anglijas karalienes Elizabetes II pieņemšanā par godu olimpiadi. Prezidentam bija paredzēta arī tikšanās ar Latvijas sportistiem Olimpiskajā ciematā.

Savukārt olimpisko spēļu nobeiguma ceremoniju klātienē plāno vērot Ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Uz Olimpiskajām spēlēm dosies arī izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis, līdzīgi nemot labāko 2011.gada sporta skolotāju Anželiku Šilbergu.

***

**Latviešu Olimpiskās
stafetes posmi Kentas
grāfistē**

Londonas 2012. gada Olimpisko spēļu lāpas stafete Lielbritānijā sākās 18. maijā. Līdz pat olimpisko spēļu atklāšanai 27. jūlijā olimpiskā uguns 8000 lāpas nesēju rokās 70 dienu laikā apceļoja visu Lielbritāniju, kopumā mērojot 8000 jūdžus.

18. jūlijā Kentas grāfistē olimpiskās lāpas stafetē piedalījās Latvijas pārstāvji - restorāna *Vincent's* šefpavārs un biedrības *Slow Food Riga* priekšsēdis Mārtiņš Rītiņš, sporta skolotājs Aivars Čaklis no Ventspils, tulkotāja Ieva Liepiņa no Rīgas, kā arī Valmieras SOS bērnu ciemata audzēkne Linda Kļaviņa. Latvijas lāpas nesēji Lielbritānijā kopumā mēroja nepilnu pusotru kilometru gaļu distanci. Rītiņš, gavīlu un foto zibšņu pavadīts,

Foto: LETA

Mārtiņš Rītiņš – olimpiskās lapas nesējs

pieveica aptuveni 300 m gaļu distanci. Cēlā viņš devās skriešus, distanci beidza raitā soli, olimpisko lāpu turot paceltu augstu gaisā.

Pēc emocionālā pārdzīvojuma Rītiņš atzina, ka nekad iepriekš nav izjutis tik lielu atbildību. Lāpas nešana bijis neaprakstāms piedzīvojums. "Sajūtas ir grūti izstāstīt, jo tajā brīdī nezināju, kur esmu un atrodos." Lāpas nešanas laikā Mārtiņš dziedājis divas dziesmas – „Mēs, jaunie pavāri” un „Daugav's abas malas...”

***

**Orientierista Bertuka
„kontrolpunktī”-
medaļas**

Šveicē, Lozannas apkārtnē, risinājās pasaules meistarsacīkstes orientešanās sportā. Latvijas pār-

stāvis Edgars Bertuks tajās attarda divus „kontrolpunktus” medaļu spožumā. Videjā distancē Edgars izcīnīja zelta, gaļajā distancē – bronzas godalgus. Videjā distancē Bertuks krievu Valentīnu Novikovu apsteidza par piecām sekundēm.

Tas ir mūsu orientieristu lielākais sasniegums pēc Latvijas neatkarības atgūšanas. Vienu augstākā kaluma medaļu gan bija izcīnījusi Alida Ābola jau padomju laikā - 1989. gadā.

Gaļo distanci (vīriešiem 15,3km, sievietēm – 9,5km) Bertuks veica stundā 39 minūtēs un 13 sekundēs, par četrām minūtēm un 31 sekundi atpaliekot no uzvaru izcīnījušā norvēģa Ūlava Lundaneša. Otrs vietas ieguvējam šveicīetim Matiasam Mercam Edgars zaudēja apmēram pusotru minūti. Kalvis Michailovs izcīnīja 16., Inga Dambe – 21.vietu. Pēdējā sacensību dienā notika

Edgars Bertuks distancē

PAZINĀJUMI
**ANGLIJA
DIEVKALPOJUMI**

Apvienotajā Londonas latviešu ev.lut un Miera draudzē:

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, **26. augustā**, plkst.14 dievkalpojums.

Rovfantā svētdien, **19. augustā**, plkst. 11.30 dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Voringtonā, WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svēt-

dien, **29. jūlijā**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA

Atklātā LKV Padomes sēde notiks **1. septembrī** plkst. 10.30 LCM (Latviešu centrs Minsterē) telpās, Salzmannstr. 152, 48159 Münster.

Pieteikties var pie Zuzes Krēliņš-Sils, info@lcm.lv, tālr. 0251-217017, tālrakstis: 0251-261812, vai saimnieka kab. 0171-7675755.

ZVIEDRIJA

Zviedru-Latviešu biedrības nujau tradicionālā **BALTIEŠU DIENA** šogad notiks sestdien, **8. septembrī**. Kā jau ierasts, būs plaš tirdziņš, kafijas galds un daudz dažādi priekšnesumi. Plašāka informācija sekos. www.svensklettiska.se

Mazo bērnu nometne (3-4 g.), Ēlandē, Sandbijā, **23. - 31. jūlijs**. Pieteikties pie Zanes Zaļkalnes, tālr. 070 63 22 006, zane.zalkalns@tele2.se.

stafešu sacensības. Latvijas vīriešu vienība izcīnīja septīto vietu. Pirmajā etapā lieliski savu daļu darba paveica Mārtiņš Sirmais, stafetes maiņā ierodoties tikai 36 sekundes pēc līderiem. Otrā etapā startējošajam Kalvim Michailovam trūka gan ātruma, gan precīzitātes - 10. vieta, 5:23 pēc līderkomandas. Edgars Bertuks savu distanci veica pārliecinoši un ļoti ātri, atraujoties no sekotājiem un distances vidū noķerot Lietuvas komandu cīņā par septīto vietu. Bertukam bija ceturtais labākais rezultāts trešajā etapā, piekāpjoties pāris sekundes tikai līderu trio. Pasaules čempioniem čehiem Latvijas trio - Mārtiņš Sirmais, Kalvis Michailovs un Edgars Bertuks - zaudēja piecas minūtes un 31 sekundi. Sudraba un bronzas godalgas sadalīja attiecīgi norvēģi un zviedri.

Dāmām neveicās. Laura Viķe, Aija Skrastiņa un Inga Dambe pirmajos divos etapos pieļāva vairākas kļūdas, izšķirīgā bija trešajā etapā pieļautā. Atzīmēšanās nepareizā kontrolpunktā Latvijas vienībai nozīmēja disklifikāciju un neieskaitītu rezultātu, kas būtu bijusi 11.vieta. Uzvarēja šveicītes.

***

Futbols

UEFA Eiropas līgas kvalifikācijas turnīra otrās kārtas pirmajā spēlē Latvijas futbola klubs *Skonto* ar 0:2 (0:1) zaudēja Chorvatijas vienībai – Splits *Hajduk*.

Šajā turnīrā Liepājas *Metallurgs* pirmajā spēlē savā laukumā cīnījās neizšķirti 2:2 (1:1) ar Polijas vienību - *Varšavas Legia*. Sacensību atmosfēru pamatīgi sabojāja *Legia* līdzjutēji, kas kuplā skaitā bija ieradušies Liepājā. Viņi apkēpāja ēku sienas, publiski lietoja alkoholu un spridzināja pirotehniku. Huliganiem tika noformēti administratīvā pārkāpuma protokoli.

***

Plūdmales volejbols

Izlozēti Latvijas plūdmales volejbalu duetu pretinieki Londo-

nas Olimpiskajās spēlēs. Alekanders Samoilovs un Ruslans Sorokins sacentīsies D grupā kopā ar amerikāniem Džeikobu Gibu/Šonu Rozentālu, poliem Gregoršu Fijaleku/Mariušu Prudelu, kā arī Grantu Goldšmidu/Fridoru Čivu no DĀR. Mārtiņš Pļaviņš ar Jāni Šmēdiņu spēlēs E apakšgrupā kopā ar Ričardu Šuili/Reineru Numerdoru no Niderlandes, ar vāciešiem Kaju Matisiku/Jonatanu Erdmanu un Igoru Ernandesu/Hesusu Viljafanu no Venecuēlas.

Pēc grupu turnīra izslēgšanas cīņām kvalificēsies 16 pāri – katras grupas spēcīgākās divas vienības un divi labākie pāri no tiem, kas paliks trešajā vietā. Viņiem piepulcēsies vēl divi trešajā vietā palikušie pāri, kuŗi savā starpā aizvadis papildu sacensības.

***

Basketbols

Eiropas meistarsacīkstēs basketbolā junioriem (U-20) Lubļanā Latvijas izlase turnīra pirmajā posmā savā apakšgrupā ar 88:50 pārliecinoši pieveica Gruzijas līdzaudzus, pēc tam ar 51:64 samērā līdzīgā spēlē piekāpās spāniem, ar 61:64 drāmatiskā cīņā pagarinājumā zaudēja Turcijas valstsviēnībai, kvalificējoties otram posmam. Turnīrajā mūsu basketbolisti ar 62:69 zaudēja slovēniem, ar 78:75 uzvarēja lietuviešus un ar 94:78 – italiešus, kvalificējoties ceturtdaļfinālam. Spēlē par piektto vietu Latvijas juniori ar 63:80 piekāpās Vācijas līdzaudzīiem. Galarezultātā – sestā vieta.

* Latvijas U-16 meiteņu basketbola izlase Tallinā Eiropas meistarsacīkšu B līgas turnīra spēlē par trešo vietu ar 42:35 pagarinājumā pārspēja Portugales vienību. Līdz ar to Latvijas kadetes ieguva tiesības nākamajā sezona spēlēt spēcīgāko sabiedrībā jeb A līgā.

P. Karlsons

MATĪSS KUKAINIS
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346